

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO

Bakalářské kombinované studium
2010 - 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Alois Krystyník

Negativní vliv současné doby na kvalitu života

Praha 2013

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Michal Kopčan

2013

Alois Krystyník

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Combined (Part Time) Studies
2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Alois Krystyník

**The negative influence of the present day on the
quality life**

Praha 2013

The bachelor thesis work supervisor:

PhDr. Michal Kopčan

2013

Alois Krystyník

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne.....

Alois Krystyník

Poděkování

Děkuji touto formou všem, kteří mne podporovali při tvorbě této práce. Moje poděkování patří především rodině, přátelům a pracovnímu kolektivu Odboru správy a údržby majetku MěÚ Vsetín. Rovněž tak děkuji i vedoucímu této práce za jeho věcné připomínky a pomoc v rámci její tvorby.

Anotace:

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou působení negativních faktorů pramenících ze současné doby a působících na kvalitu života člověka jako jedince a současně i kvalitu života společnosti jako celku. V její teoretické části jsou specifikovány a definovány základní termíny vztahující se k dané problematice. V závěru jsou popsány příprava, realizace a výsledky provedeného průzkumu s uvedením jejich aplikovatelnosti do praxe.

Klíčové pojmy:

Ekonomika, globalizace, internet, rozvoj, silné mocenské skupiny, směřování, sociální prostředí, sociální sítě, společnost, stát, trh práce.

Annotation:

This thesis describes the negative factors of our time and their influence on the quality of human life seen both as an individual and the global society. The theoretical part specifies and defines the basic terms related to the given field of study. The end describes the preparation, realization and the results of the research with a practical usage

Key words:

Economy, globalization, internet, development, strong power groups, routing, the social environment, social networking, society, the State, the labour market.

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	10
1. KVALITA ŽIVOTA.....	10
1.1 Kvalita života člověka jako jednotlivce.....	10
1.2 Faktory ovlivňující kvalitu života.....	12
1.3 Motivace.....	13
1.4 Oblasti života a jejich vzájemné ovlivňování.....	13
1.5 Aspekty osobnosti člověka.....	15
1.6 Kvalita života sociálních skupin a společnosti.....	18
2. CHARAKTERISTIKA SPOLEČENSKÝCH ZMĚN V UPLYNULÉM ČTVRTSTOLETÍ.....	19
2.1 Politické změny v roce 1989 a jejich dopad na ekonomiku	20
2.2 Globalizace ekonomiky.....	23
2.3 Vliv silných finančních skupin na trh práce.....	24
2.4 Rozvoj internetu a jeho vliv na kvalitu života.....	25
2.4.1 Historie internetu	25
2.4.2 Historie internetu v ČR.....	26
2.4.3 Stručná charakteristika výhod internetu.....	26
2.4.4 Stručná charakteristika nevýhod internetu.....	27
2.4.5 Budoucnost internetu.....	28
3. ZÁVĚRY PRO STANOVENÍ HYPOTÉZ A CÍLU TÉTO PRÁCE.....	30
PRAKTICKÁ ČÁST.....	31
4. VYMEZENÍ CÍLE - STANOVENÍ HYPOTÉZ.....	31

4.1 Průzkum	32
4.1.1 Přípravná fáze.....	33
4.1.2 Realizační fáze.....	33
4.1.3 Vyhodnocovací fáze.....	33
4.2 Přehledy respondentů.....	34
4.3 Prezentace a interpretace výsledků.....	36
4.4 Dílčí závěry ke stanoveným hypotézám.....	54
ZÁVĚR.....	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	59
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ	61
SEZNAM PŘÍLOH	62
PŘÍLOHY	63
BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE	66

ÚVOD

Kvalita života – pojem, se kterým v současné době hojně přicházíme do styku, a to jak záměrně, tak i mimoděk. Přesnou a závaznou definici tohoto pojmu nelze nikterak specifikovat, neboť kvalita života může být vnímána a hodnocena subjektivními kritérii jako jsou např. zdraví, spokojený osobní a profesní život, dobré vztahy se svým okolím na straně jedné, ale současně i např. výše společenské prestiže, značné materiální bohatství (movité i nemovité), dosažení skvělých výsledků ve své profesi (vědečtí pracovníci, lékaři, ekonomové, apod.) a špičkových sportovních výkonů. Všechna tato kritéria byla zejména v posledních cca 20-ti letech vystavena konfrontaci s dynamickým vývojem společnosti vyvolaným expresivním rozvojem výrobních technologií, globalizací výrobního průmyslu a ekonomiky a v neposlední řadě i masovým nástupem a rozvojem informačních technologií.

Cílem této práce je prostřednictvím provedeného průzkumu poukázat na negativa plynoucí z výše uvedeného vývoje a jejich vliv na kvalitu života a mezilidských vztahů. Ne všechnu problematiku vztahující se k danému tématu však lze vyjádřit odpovídajícími číselnými hodnotami a tudíž je část této práce věnována i úvahám týkajícím se nalezení odpovídající rovnováhy mezi možnostmi volnočasového vyžití, které současná doba poskytuje, a povinnostmi, či omezeními, které naopak člověku z této doby plynou.

V praxi mohou být takto získané poznatky a závěry použity např. pro přípravu volnočasových aktivit pro široké spektrum nejrůznějších skupin (školní mládež, sociálně odloučené skupiny, klientela pečovatelských domů, apod.). Získané závěry mohou být rovněž využity i ke změně vnímání moderních informačních technologií jako samozřejmých vykonavatelů mezilidské komunikace, čímž máme především na mysli snížení zvyšující se závislosti člověka na těchto prostředcích.

TEORETICKÁ ČÁST

V této části práce jsou definovány základní pojmy vztahující se k danému tématu a jejich vzájemná provázanost a dále dynamické změny ve společnosti proběhnuvší za posledních zhruba 20 let.

1. KVALITA ŽIVOTA

1.1. Kvalita života člověka jako jedince

Jak jsme zmínili již v úvodu, kvalitu života člověka jako individuality lze hodnotit řadou kritérií. Všeobecně lze hovořit, že kvalita života vypovídá o fyzickém, psychickém a sociálním stavu člověka. V současnosti ve světě existuje nepřehledné množství článků a publikací, které se zabývají různými stránkami kvality života. Ve snaze odborníků definovat pojem kvalita života neexistuje jednotnost a jednoznačnost. Nelze závazně vymezit, který vědní obor je pro zkvalitnění našeho života nejdůležitější. V hojně míře je uváděna psychologie, která hledá a definuje spojitosti mezi vnitřním světem jednotlivce, jeho nejbližším okolím a jeho vzdálenějšími souvislostmi. Kvalita života je tedy vnímána jako vícerozměrná veličina, do které je promítnuto vzájemné spolupůsobení hlavních složek existence člověka, které se podílejí na uspokojování jeho základních potřeb - vědomých i nevědomých, materiálních i duchovních. Mezi tyto faktory ovlivňující kvalitu života patří věk, zdraví, pohlaví, sociální prostředí, preferované hodnoty, ekonomická situace, vzdělání, kulturní zázemí apod. Jedná se tedy o souhrn každodenních činností jedince, včetně jeho volnočasových aktivit a činností. Všeobecně by tedy mělo platit, že v rámci konání těchto činností ve prospěch sebe i jiných, by mělo dojít u člověka k pocitu naplnění a spokojenosti, při jejich zpětném hodnocení. V případě, že tomu tak skutečně je, předpokládá se jako zpětná vazba všeobecné uznání a respekt ze strany jeho okolí. Toto a předpoklad vyrovnání se svou minulostí, byť může být poznamená i negativními činy a prožitky, je pak základem spokojeného a bezproblémového stárnutí. Zpětným pohledem

tedy může člověk konstatovat, že vše (ideální stav) konal v přesvědčení dobra ve prospěch sebe, blízkých i svého vnějšího prostředí. V tomto stádiu života člověka však může jeho předpokládané bezproblémové stárnutí ovlivnit těžká choroba. V tomto případě je člověk vtažen do situace, kdy se musí vyrovnat s danou nepříjemnou reálnou skutečností, stejně jako se v průběhu svého života vyrovnával s některými negativními aspekty své minulosti. Tímto způsobem můžeme definovat kvalitu života z pohledu pozitivní psychologie. Tento pojem a pohled na kvalitu života z tohoto hlediska vznikl poměrně nedávno (Poprvé je definována v odborném časopise *American Psychologist* 2000 v roce 2001). Vzniká jako reakce na orientaci psychologie na negativní jevy jedinců a společnosti jako celku. Je charakterizována jako věda o pozitivních individuálních charakterech, zážitcích a zkušenostech v pozitivně laděných společenstvech a institucích. Všeobecně pak lze říci, že její náplní jsou pozitivní životní zkušenosti pozitivně orientovaného člověka (subjektivní pohoda a spokojenost) v pozitivní společnosti jako životním prostředím. Ze sociologického hlediska zde tedy platí, že si pozitivně orientovaná společnost vychovává pro svůj další rozvoj pozitivně orientované jedince, což je předpokladem stability této společnosti v její další budoucnosti. Kvalita života může být ze strany různých typů osobností, jako zástupců základních sociálních vrstev a skupin tvořících stávající společnost, vnímána i diametrálně odlišně. Optimista zpravidla chápe případnou překážku na cestě životem jako výzvu k vyšší aktivitě a jejímu překonání. Pesimista proti tomu vnímá veškerá úskalí svého života jako nepřízeň osudu, kterému se v nemalé míře pasivně poddává. Kvalitu života můžeme chápat především jako souhrn činností a postojů člověka prováděných v jeho každodenním životě. Jedná se i o činnosti a postoje, které mají o tomto člověku určitou vypovídající hodnotu a jsou vnímány jeho okolím. V ideálním případě by se mělo jednat o kladně orientované působení člověka na jeho okolí. Může se tedy jednat o pomoc v nejrůznějších formách ve specifických případech, ale zároveň i o činnosti vykonávané v rámci zaměstnání či každodenního styku s jeho sociálním prostředím. Těmto činnostem by měla odpovídat adekvátní zpětná vazba okolí. Člověk je však v průběhu jeho života vystaven řadě obtížně řešitelných situací,

kteře na jeho konání mohou mít zásadní negativní vliv (ztráta blízkého člověka, těžký úraz, živelná pohroma, ztráta zaměstnání, apod.). Člověk bývá rovněž často vystaven i nejrůznějším krátkodobým stresovým situacím souvisejících zejména s jeho zaměstnáním a stávající životní situací v jeho rodině, či nejbližším okolí. Čelit těmto situacím bývá obtížné a vyžaduje značnou psychickou odolnost a stabilitu.

Kvalita života člověka je tedy navenek prezentována jeho schopností vykonávat povinnosti jemu plynoucí z jeho postavení v jeho sociálním prostředí a schopností v tomto prostředí komunikovat.

1.2. Faktory ovlivňující kvalitu života

Rozlišujeme 3 základní faktory, které mají klíčový význam pro kvalitu života člověka. Z tohoto základního dělení faktorů ovlivňujících kvalitu života člověka vychází i M. Nakonečný (Nakonečný, 2009, s. 80). Obdobně jako v jiných případech, kdy jsou dány výchozí předpoklady pro činnost konané člověkem, je především nutné to, aby si člověk tyto faktory – předpoklady, dokázal sám uvědomit a vyhodnotit. Nemělo by tedy platit, že se člověk pasivně ztotožní např. s nevhodným sociálním, či kulturním prostředím, aniž by se pokusil získanými poznatky toto prostředí změnit. Tyto faktory rozlišujeme na:

- faktory biologické – každý člověk je svým způsobem originální jedinec mající své specifické uspořádání především hormonální a nervové soustavy. Tyto faktory též můžeme charakterizovat jako faktory vnitřní,
- faktory sociální – každý člověk vyrůstá a žije v určitém sociálním prostředí, kterým je někdy více, někdy méně, ovlivňován,
- faktory kulturní – stejně jako v případě faktorů sociálních stanovují i kulturní faktory určité pravidla a vzorce chování, které v tomto případě vycházejí z historických vazeb a souvislostí – např. jazyková a kulturní blízkost některých národů.

V případě faktorů sociálních a kulturních můžeme hovořit též jako o faktorech vnějších.

1.3. Motivace

Motivace člověka má klíčový význam pro jeho chování. Představíme-li si člověka jako jedinečnou osobnost, jejíž chování a působení na okolí vychází z intenzity výše uvedených faktorů, je zřejmé, že především díky správné motivaci může cíleně ovlivňovat své chování a svůj vztah k okolnímu prostředí. Motivaci můžeme v základním principu rozdělovat na dva základní druhy, a to na:

- motivaci vnitřní – je charakteristická silnou vůlí dané osobnosti. Člověk tedy např. i přes negativní vliv svého okolí sám cítí potřebu se z takového vlivu vymanit a svým konáním dokázat působit a pozitivně měnit toto své okolí. V ideálním případě pak získat úctu a respekt i mimo své bezprostřední sociální prostředí,
- motivace vnějšími vlivy – jedná se o široké spektrum vnějších podnětů, které v člověku iniciují jeho vnitřní motivaci. Jedná se např. o motivování k vyššímu výkonu v zaměstnání, kdy motivačním faktorem je finanční odměna, přeřazení na „vyšší“ místo, či jiná výhoda poskytnutá zaměstnavatelem. Tento druh motivace je efektivní především v případě vhodného načasování. Jako motivaci vyvolanou vnějším vlivem můžeme vnímat i setkání s významnou osobností a vyvolanou snahou – motivací se této osobnosti vyrovnat (např. snaha o dosažení špičkového sportovního výkonu).

1.4. Oblasti života a jejich vzájemné ovlivňování

Kvalitu života definuje A. H. Maslow svou sestavou hierarchie potřeb člověka. Jedná se o vyjádření plynulého propojení fyziologických potřeb, potřeb bezpečí, sounáležitosti, úcty a další sebeaktualizace a rozvoje kompetencí a osobnosti člověka. Tato definice vychází z fungujících

funkčních principů, tj. na splněnou potřebu nižší úrovně (např. nasycení) navazuje potřeba vyšší úrovně (potřeba bezpečí). Fungování těchto principů definuje Maslow jako potřebu růstu (M. Nakonečný, 2004, s. 130). Základy tohoto principu jsou aplikovatelné i v rámci struktury pracovního kolektivu. Proti této hierarchii lidských potřeb můžeme kvalitu života, či míru životní spokojenosti chápat i jako průsečík proměnných 5-ti oblastí života, resp. zdrojů spokojenosti (Řehulková a spol., 2008 s. 128), a to:

- sociálních vztahů (péče o své blízké a další lidi daného sociálního prostředí),
- intimních vztahů (rodinné vztahy, sexualita),
- vztahů k okolnímu prostředí (proti předchozím 2 oblastem jsou tyto vztahy orientovány především směrem k volnému času, bydlení, každodenním aktivitám, zaměstnání),
- vztahům k sobě samému (péče o své zdraví a sebe samého, míra nezávislosti na svém okolí) a
- spiritualita (míra osobního a morálního přesvědčení).

Vztah kvality a smyslu života definoval i D. Kováč (Damián Kováč, 2004) graficky hypotetickým modelem kvality života. V principu je tvořen třemi na sebe plynule navazujícími úrovněmi. Základnu tvoří dobrý zdravotní stav, vývoj ve funkční rovině, odpovídající materiálně sociální zázemí, životodárné okolí, zisk návyků potřebných k přežití a psychická vyváženost. Tato úroveň plynule přechází na úroveň tvořenou přetrvávajícím dobrým zdravím, dobrým sociálním začleněním, úrovní civilizačního rozvoje, přátelským působením, mírou nabytých znalostí a kompetencí a dosavadními pozitivními zážitky. Na tuto úroveň navazuje finální úroveň tvořená předpokládaným bezproblémovým stárnutím, pocitem zaslouženého uznání, rozsahem a mírou konání dobra, přispíváním k rozvoji života, adekvátností solidarity a mírou sebezdokonalování. V období charakterizovaném ve druhé úrovni tohoto modelu může u psychicky labilnějších jedinců nastat tzv. „krize středního věku“ charakterizovaná sebetázajícími se otázkami typu, *jaký má můj život smysl ? , jsem to skutečně „já“ ? , dělám vše skutečně dobře ?*, případně další otázky tohoto typu, nebo i otázky týkající se věrnosti životního partnera.

Spouštěčem tohoto období může být např. úmrtí blízkého člověka, příp. jiný intenzivní impuls, na jehož podnět může člověk začít uvažovat i o fenoménu smrti, otázkách víry a o možných důvodech své sounáležitosti k okolnímu prostředí. U člověka pak za takových okolností mohou nastat i stavy celkové apatie a rezignace ke všemu, deprese, melancholie, podezíravosti svého okolí, apod. Zvládání tohoto období je dlouhodobou záležitostí. Z praktického hlediska můžeme tento model charakterizovat ve stručnosti asi takto – zdravý člověk vyrůstající ve funkční rodině s odpovídajícím všeobecným zázemím má veškeré předpoklady pro jeho úspěšné zapojení do dalšího života, k jeho všeobecnému rozvoji, zdokonalování, což je ve finální etapě jeho života předpokladem bezproblémového stáří a s tím souvisejících výše uvedených efektů.

1.5. Aspekty osobnosti člověka

Osobnost člověka vyjadřuje odlišnost jeho individuality od ostatních jedinců, jak v jeho blízkém, tak i vzdáleném okolí. Jedná se o odlišnost jak fyzickou, tak samozřejmě především psychickou. Psychické dispozice člověka chápeme jako organizovaný celek jeho duševního života, tj. funkčně relativně jednotný, samoregulující se systém. Z psychologického hlediska vyjadřuje pojem osobnosti člověka jeho vnitřní psychické uspořádání, tvořené systémem dispozic, jeho vlastností, které vyjadřují znaky vnímaného chování, vnitřní determinanty jeho chování a jejich jednotlivé kategorie (M. Nakonečný 2009, s. 440). Podstatou psychologie osobnosti je její geneze (zrození a formování), struktura (vnitřní skladba) a dynamika (činitelé chování osobnosti). K pochopení své vlastní osobnosti ve značné míře napomáhá interpersonální komunikace, tj. komunikace s okolním světem. Toto lze považovat za základní princip života člověka v dané společnosti a z toho pramenícího pocitu vzájemné sounáležitosti. Bez styku s okolním prostředím nemůže člověk získat objektivní zpětnou vazbu ke svému chování a životu. V případě života v naprosté izolaci pak člověk ztrácí představu o své vlastní osobnosti a identitě. Interpersonální komunikace tedy napomáhá utvářet a formovat svou vlastní osobnost a její vztah k okolnímu prostředí. Obecně platí, že pokud

máme z reakcí na své chování ze strany okolí pozitivní dojem, máme pozitivní dojem i ze sebe samého a sami pro sebe se považujeme ve své podstatě za dobrého člověka. Všeobecná potřeba interpersonální komunikace vychází z přirozené potřeby člověka cítit, že je součástí určitého fungujícího sociálního celku. Potřeba interpersonální komunikace člověka úzce souvisí s jeho potřebou udržovat a vytvářet dobré vztahy se svým okolním prostředím. Bezprostředně související s potřebou našeho pocitu, že je o naši osobu ze strany okolí zájem je pak naše potřeba stejný zájem opěťovat i svému okolí a osobám v něm se pohybujícím. Toto definujeme jako inkluzi – potřebu zapojení se do vztahu s ostatními. Intenzita a kvalita projevu působení člověka na jiné se pak v hojné míře odráží od jeho zážitků a zkušeností z dětství – v tomto směru myslíme především zkušenosti a prožitky ze vztahu s našimi rodiči. Obecně pak samozřejmě platí, že náš dobrý a fungující vztah s našimi rodiči je základem našeho pozitivního vztahu a zájmu k našemu okolí. Opak tohoto kladného vztahu s našimi rodiči je pak předpokladem našeho negativního vztahu k okolí. Intenzita bolesti člověka z pocitu odloučení od fungujících okolních mezilidských vztahů je pak srovnatelná jak u dětí, tak i u dospělých. Dospělý člověk se však díky svým životním zkušenostem může vyhýbat situacím, z kterých by tento pocit mohl pramenit. Z hlediska vztahu člověka k jeho okolí pak můžeme jeho osobnost pojmenovat čtyřmi obecně zažitými základními charakteristikami, a to :

- introvert, tj. člověk držící si odstup od svého okolí, neangažuje se vztahu k okolí, které nezná, podvědomě si však přeje, aby ho jeho okolí vnímalo a pokud možno respektovalo,
- extrovert – pravý opak introverta, vyhledává nové vztahy a přeje si, aby byl o jeho osobu rovněž zájem. Mívá však obavy, že může být i ignorován, pak si často zájem svého okolí chce vynutit,
- vyrovnaná osobnost, t.j. člověk, který se cítí dobře ve společnosti jiných i o samotě – nemá problém byt sám se sebou. Předpokladem takto vyzrálé a silné osobnosti je její vyrovnání se svou minulostí. Vnímá své okolí a okolí vnímá jeho, dokáže rozlišit, kdy se má do okolního dění zapojit a kdy má zůstat stranou,

- osobnost s patologickým inkluzivním chováním – takový člověk žije často ve svém vlastním světě vytvořeném svými i nereálnými představami. Takový člověk má velké problémy vytvořit si stabilní a fungující vztah. Přemíra takových nereálných představ a celková nevyrovnanost osobnosti člověka pak může vyústit i do schizofrenie.

Intenzitu emocionality vztahu (komunikace) člověka ke svému okolí vyjadřujeme pojmem afekce – jedná se o krátkodobé intenzivní vyjádření jeho vztahu k jeho okolí. Afektivní vztah v rámci dvojice je charakterizován jako dyáda. Pozitivní afekcí může být obejmutí, pohlazení, vyslovení pochvaly, apod.. Pod pojmem negativní afekce pak chápeme negativa jako např. nenávisť, nepřátelství a všeobecná nevraživost k okolnímu prostředí. Míra a orientace afekce člověka k jeho okolí pak samozřejmě odpovídá výše uvedeným čtyřem charakteristikám osobnosti ve vztahu k jejímu okolí. Introvert se vědomě vyhýbá blízkým vztahům – podvědomě si je pak ale přeje. Má problém vyjádřit své citové vzplanutí navenek. Často podléhá pocitu, že si blízkost a náklonnost druhých díky sobě nezaslouží. Extrovert touží, aby byl emocionální vztah s partnerem co nejtěsnější – není-li tomu tak, toto si vynucuje, často i pomocí manipulace s ostatními. Vyrovnané osobnosti nedělají problém jak blízké emocionální vztahy, tak i emocionální vztahy vzdálenější. Umí navázat upřímný a stabilní emocionální vztah. Patologickou afektivitou pak rozumíme postoje typu *všechno je proti mně, všechno je špatné, apod..*

Na charakteristiku způsobu působení člověka na jeho okolí má rovněž vliv i jeho vrozená tělesná přitažlivost. V rámci tvorby vztahu pak tato bývá upozadňována. Jedná se tedy spíše o prvotní impuls, díky kterému vzniká nový vztah. Dalším důležitým aspektem od něhož se odvíjí postoj člověka ke svému okolí je bezesporu jeho role, či postavení v daném prostředí, od čehož se odvíjí reakce, kterou od něj v konkrétní situaci očekává jeho partner, či okolí. Kvalitu vztahu ke svému okolí, která vychází z výše uvedených aspektů a charakteristik, pak může člověk regulovat a zkvalitňovat sebekontrolou vycházející z vlastního sebepoznání – člověk může díky svým zkušenostem

poznat, v které konkrétní situaci dokáže reagovat jinak než by sám chtěl, v případě tohoto poznání pak může člověk předejít takovým reakcím. Na danou situaci se pak dokáže lépe připravit a svou reakci již regulovat přiměřeným způsobem.

1.6. Kvalita života sociálních skupin a společnosti

Kvalita našeho života závisí rovněž na sociální soudržnosti společnosti, v níž žijeme. Zdravou, byť sociálně a kulturně různorodou společnost charakterizují harmonické lidské vztahy, její politická a právní stabilita a výkonná a prosperující ekonomika. Soudržnost takové společnosti je založena na principech tradičních hodnot, humanistického chápání modernosti a otevřené pluralistické společnosti (Potůček a kol., 2005). Měření kvality života se pak nezaměřuje pouze na jedince, nýbrž i na společnost a její jednotlivé skupiny, jako celek. V tomto směru rozlišujeme tři hierarchicky odlišné sféry (Vařurová, Mühlpachr, 2005), a to na:

- **makrorovinu**, která se zabývá kvalitou života velkých společností jako celku (jednotlivé státy, národnosti světadíly). Dané společenství je vnímáno jako celek se svou minulostí, tradicemi, současností a budoucností. Zabývá se ve všeobecné míře pojmy jako zdravotní péče, míra gramotnosti a vzdělanosti, výchova, terorismus, hladomor, epidemie, politika, náboženství.
- **mezorovinu**, kde se jedná o měření kvality života) v malých sociálních skupinách, např. podniku, škole, nemocnici. Mimo všeobecný respekt k morální hodnotě života člověka, je zde rovněž vnímán i kontext sociálního klimatu daného prostředí a vzájemných vztahů mezi lidmi, jejich sdílení hodnot a uspokojování základních potřeb každého člena dané skupiny.
- **personální rovinu**, kde je prioritně hodnocen život jednotlivce. Při tomto hodnocení kvality života tedy zvažujeme subjektivní hodnocení

zdravotního stavu, bolesti, spokojenosti, nadějí atp. Vzhledem k subjektivitě získávaných informací do hry vstupují také osobní hodnoty jednotlivce, představy, očekávání, přesvědčení , apod.

Při posouzení všech těchto tří rovin všeobecně platí, že kvalita života skupiny nemůže být na vyšší úrovni jako kvalita života jedinců, kteří tuto skupinu tvoří. Proti tomu však platí, že kvalita života jednotlivce může být vyšší, než kvalita života skupiny, které je členem.

V zaměření se na subjektivní pocit pohody člověka, souvisejícím s kvalitou jeho života, můžeme dle M. Nakonečného (M. Nakonečný, 2004, s.89) vycházet z kritérií, které jsou obsaženy v základní doménách, a to :

- Já – kdo jsem jako člověk. Tato doména je tvořena třemi stránkami – fyzickou (moje tělo a vztah k jeho zdraví), psychickou (moje myšlenky a pocity) a duchovní (moje osobní hodnoty a vztah k víře).
- Já a společnost – jak vycházím se svým okolím. Doména je tvořena třemi oblastmi – demografickou (místo kde žiju), sociální (mezilidské vztahy v mém prostředí) a oblastí nabídky společnosti (možnosti a uplatnění, které společnost nabízí).
- Já a moje uplatnění – čím se v životě zabývám a kam směřuji. Zde rozlišujeme na stránku praktickou - naše rutinní každodenní činnosti (to, co děláme každodenně) volnočasové aktivity (naše činnosti dělané pro zábavu) a osobnostní růst (naše sebezdokonalování a další rozvoj).

2. CHARAKTERISTIKA SPOLEČENSKÝCH ZMĚN V UPLYNULÉM ČTVRTSTOLETÍ

V této části práce se zaměříme na důvody a charakteristiku společenských změn, které naši společnost potkaly v období uplynulého čtvrtstoletí. Ve stručnosti můžeme podmínky života a jeho kvality v tomto období charakterizovat jako průsečík tří základních činitelů, a to politických

změn po roku 1989, prudkým rozvojem globalizace světové ekonomiky a dynamickým rozvojem telekomunikačních prostředků, především internetu. Všechny tyto tři činitele měly mimo jednoznačné a neoddiskutovatelné pozitivní aspekty i značně negativní dopad na kvalitu života člověka jako jedince i společnosti jako celku.

2.1. Politické změny v roce 1989 a jejich dopad na ekonomiku

Rok 1989, resp. události bezprostředně následující po 17. 11. 1989, jsou naší společností vnímány jako determinanty proměn do té doby ustálených principů fungování ekonomiky a sociálního rozvrstvení obyvatelstva. Není smyslem této části práce jmenovat konkrétní jména osob, či názvy subjektů, které měly značný podíl na formování stavu naší ekonomiky a de facto i společnosti, nýbrž jde o stručnou charakteristiku principů a souvislostí, na základě kterých lze její stávající stav charakterizovat. Po značné euforii provázející počátek tohoto období, tj. zhruba 1. půlrok, dochází k (nutné) konfrontaci člověka s představami mocenské garnitury o fungování ekonomiky a jejího dopadu na společnost. Bylo tedy nutné odložit růžové brýle a vnímat probíhající změny a blízkou budoucnost v reálných barvách. V té době ještě většina lidí nedokázala rozeznat, že většina začínajících změn v ekonomice byla mocnářskou elitou připravena pouze s výhledem dalšího zisku. Tyto změny nebyly tedy transparentně směřovány k poptávce na trhu práce, nýbrž byly realizovány především z důvodů dalšího nemalého zisku pro tuto elitu. Směrování ekonomiky určovali především lidé mající potřebné informace, postavení a kontakty ve stávajícím uspořádání tohoto ekonomického systému. Tyto změny jsou prakticky završeny následnou privatizací fondu národního majetku, na níž za krátkou dobu navazuje kuponová privatizace. V případě privatizace fondu národního majetku se jednalo o převod jednotlivých částí velkých státních podniků, na základě kuponové privatizace se pak akcionáři (podílníky) vybraných podniků mohli stát přímo jednotliví občané. Čas bohužel ukázal, že pozitivní dopad těchto transakcí na chod naší ekonomiky je spíše sporadický.

Lidé jsou tímto vývojem roztrpčeni a dochází k poznání, že se díky výše uvedeným změnám, začínají značně prohlubovat rozdíly mezi jednotlivými sociálními vrstvami. Začíná se hovořit o extrémně bohaté vrstvě elity a současně proti tomu o zvětšující se vrstvě obyvatel žijících na hranici chudoby. Na tyto změny nebyli lidé zvyklí. V minulosti bylo vše řízeno a garantováno státem – člověk měl povinnost pracovat, což bylo základním předpokladem, aby se ekonomicky zajistil. Nastalé změny byly a jsou bohužel i nyní často prezentovány jako nutné a s tím, že člověk žijící v naší demokratické společnosti má svobodu volby, jak se do procesů ekonomiky zapojí. Tyto změny, které byly charakterizovány jako „principy tržní ekonomiky“ měly za důsledek naprostý úpadek některých dříve klíčových odvětví, jako např. sklářství, oděvnictví, obuvnictví a textilní výroba a řada dalších. S tím logicky dochází k nárůstu počtu nezaměstnaných, na tomto růstu má samozřejmě současně i podíl rozvoje automatizace a moderních technologií v dalších odvětvích výroby.

Dalším klíčovým ukazatelem výše uvedených změn je jejich promítnutí do oblasti zemědělství. Jedná se o problematiku, která by závažností svého obsahu mohla být předmětem samostatné a rozsáhlé práce. Zde tedy uvedeme alespoň ve stručnosti tuto základní charakteristiku. V 1. Polovině 90-ých let minulého století dochází k hromadnému zániku většiny tehdejších zemědělských družstev. Zemědělská půda je vrácena původním majitelům. V rámci tzv. restitucí jsou původním vlastníkům vráceny jejich statky a hospodářství, a to zpravidla ve velmi zchátralém stavu. Další využití tohoto majetku pro zemědělské účely v souladu se stávající prováděcí legislativou je tedy značně problematické. Bez prvotních a značných finančních investic je tedy prakticky nemožné být úspěšně produktivní v tomto oboru. K této problematice rovněž nelze opomenout tento nesporný fakt. Od doby násilné kolektivizace zemědělských družstev do doby vrácení předmětného majetku jeho původním vlastníkům, resp. jejich právním nástupcům, uplynulo zhruba 40 let. Toto je dostatečně dlouhá doba nato, aby byla narušena přirozená rodová kontinuita předávání si předmětného majetku a především schopnosti a chuti takovou činnost vykonávat. V této době lze stav zemědělství

charakterizovat takto. Na části zemědělské půdy tedy hospodaří, a to často na hranici svých finančních možností, tzv. samostatně hospodařící zemědělci, malou část zemědělské půdy užívají ještě právní nástupci bývalých zemědělských družstev a osoby, kterým byla tato půda vrácena. Nemalá část tohoto zemědělského půdního fondu je bohužel využita k umístění fotovoltaických elektráren a pěstování řepky (příměs do pohonných hmot). Takto je využita bohužel často i ta nejkvalitnější zemědělská půda. Jen pro informaci uvádíme, že provozování fotovoltaických elektráren na zemědělské půdě, má mimo předmětného znehodnocení zemědělské půdy, rovněž i negativní dopad na naši ekonomiku, kdy stát dlouhodobě garantuje odběr energií z těchto zdrojů. Proti tomu poukazujeme na téměř nepochopitelný paradox, kdy jsou do naší země dováženy tradiční tuzemské zemědělské produkty (např. jablka, brambory, apod.) i z neevropských zemí. Dalším negativním ukazatelem v tomto směru je výstavba obchodních komplexů a center v okrajových částech města, a to zpravidla rovněž na zemědělských pozemcích. Negativním jevem naší ekonomiky je i neúměrné plánování zisků dodavatelů médií. Tyto zisky jsou plánovány bez předchozího reálného vyhodnocení možností odběratelů. Takto poskytované služby pak již nejsou poskytovány z důvodu jejich potřeby ze strany veřejnosti, nýbrž jsou poskytovány především s vidinou dalšího zisku. Zákazník se tedy stává pouhým nástrojem pro dosažení vyššího zisku

I přes uvedená negativa lze v uvedeném období vnímat i řadu pozitivních ukazatelů, jako je např. vznik menších výrobních provozoven, či farem zaměřených na produkci biopotravin, fungujících často i na rodinné bázi. Vzniká rovněž řada drobných firem podnikajících ve stavebnictví a dřevozpracujícím průmyslu. Bohužel se ale nepodařilo nastavit příslušnou legislativu způsobem, který by zamezil některým nežádoucím průvodním jevům. Jedná se především o princip, kdy řada těchto firem přes zimní měsíce pro své zaměstnance „zajistí“ pracovní neschopnost, nebo kdy osoby samostatně výdělečně činné, přerušují na zimní měsíce svou činnost a zaregistrují se na úřadech práce, aby zpravidla v měsíci březnu či dubnu svou činnost opětovně obnovili. Netřeba zdůrazňovat jaký negativní dopad má toto

konání na veřejné finance a ekonomiku vůbec. V tomto směru vyvstávají základní otázky, a to *do jaké míry je tak konáno z existenčních důvodů a do jaké míry je tak konáno z důvodu, že toto konání legislativa zkrátka umožňuje.*

V této době je tedy naše společnost ve velice nelichotivé situaci. Často převládá negativní myšlení a všeobecně se vytrácí víra a přesvědčení, že dosavadní úskalí, kterými člověk za výše uvedené období prošel, jsou jen přirozenými, či průvodními jevy na cestě k lepšímu stavu společnosti i životu každého člověka. Z ekonomického hlediska je celá řada lidí vystavena permanentnímu tlaku pramenícímu z možnosti ztráty zaměstnání. Tímto často dochází k potlačování osobních přirozených potřeb každého člověka, jako jsou jeho zájmy a koníčky, potřeba styku s rodinou a jeho přáteli, apod.. Dochází tedy k potlačování základních podstat lidské osobnosti, a to především pocitu sounáležitosti se svým okolím. O těchto skutečnostech a jejich ukazatelích bude více uvedeno v praktické části naší práce.

2.2. Globalizace ekonomiky

Pojem globalizace lze obtížně definičně vyjádřit. Můžeme ji charakterizovat jako komplexní proces, jehož dopady se mohou odrážet prakticky ve všech oblastech života. Z tohoto pohledu se tedy můžeme za výsledek globalizace považovat např. možnost sledování jihoamerické či asijské telenovely, jakýkoliv výrobek skládající se ze součástek vyrobených v několika různých státech a smontovaných např. v ČR, apod.. Za výsledek globalizace můžeme rovněž považovat i tuzemské vystoupení zahraniční rockové hvězdy, nebo start našich úspěšných sportovců za zahraniční kluby. Jedná se tedy o proces, v jehož průběhu jsou v rámci pohybu finančního kapitálu a zboží, „smazány“ hranice mezi státy a kontinenty.

Globalizace a její přínos pro společnost je z její strany vnímána dvěma způsoby, a to:

- jako proces, který rozvoji společnosti jednoznačně přispívá, tj. přináší lidem užitek (příliv zahraničních investorů – vznik nových pracovních míst, větší konkurence zboží na trhu, apod.)

- jako proces, který společnost jako celek poškozují.

Zastáncem 2. způsobu vnímání globalizace je i Zygmunt Bauman, který zastává názor, že globalizace radikálně štěpí společnost na ty, kdo mohou být libovolně mobilní a ty, kdo jsou z určitých důvodů fixováni na určité místo. První skupina je tedy v pozici moci a stanovují podmínky, zatímco druhá skupina žije v rostoucí nejistotě a ztrácí schopnost kontrolovat základní podmínky své existence (J. Keller 2010, s. 53). Z tohoto pohledu dopadá i značné břemeno na stát, který nese následky dopadu daného principu na tuto (fixovanou) část společnosti, tj. stát pak musí zajistit členům této části společnosti základní sociální potřeby. Toto je zásadní dopad na ekonomiku státu v případě neustálého přesunu výroby z jednoho státu do druhého. Jedná se tedy o protiklad mezi kapitálem a prací, tj. získané nadhodnoty jsou směřovány k bohatým, tržní rizika jsou pak směřovány na ostatní, tj. i na stát. Toto lze chápat jako důsledek touhy bohatých po stále větším zisku. Zpravidla totiž vždy lze přesunout výrobu do míst, kde budou příslušné náklady nižší a proti tomu zisky opět porostou. V těchto případech však dochází k degradaci pracovní síly na pracovní nástroj, neboť jsou čím dál častější případy, kdy se proces samotné výroby odehrává v nevyhovujících podmínkách a jsou tudíž bohužel vědomě porušovány základní principy úcty k člověku. Tento jev bohužel již není markantní pouze v rozvojových zemích. Dalším negativním ukazatelem těchto principů je pokles kvality vyráběného zboží. Pracovní síly jsou totiž narychlo vyškoleny, a to většinou bez předchozí zkušenosti v daném odvětví. Kvalita „značkového“ zboží tedy úměrně klesá, víceméně začíná obecně platit pravidlo, kdy životnost daného výrobku jen minimálně překročí dobu jeho záruky. Pryč je tedy doba, kdy si domácnosti „hýčkaly“ některé své spotřebiče déle než 10 let. S nadsázkou tedy můžeme i říci, že se svým způsobem jedná o vědomou produkci nekvalitního zboží.

2.3. Vliv silných finančních skupin na trh práce

Základní sféry vlivu silných finančních skupin na trh práce jsou již zčásti uvedeny v předchozí části této práce. Silné finanční skupiny spoluutvářejí stávající ekonomiku státu. Určují, která odvětví a obory budou

mít zásadní vliv na její tvorbu. Vstupy těchto skupin na trh práce nelze vždy předvídat. Pracovní síly se tedy musí flexibilně přizpůsobovat stávající poptávce. Z tohoto důvodu tedy úřady práce zajišťují nejrůznější rekvalifikační kurzy, poskytují a zprostředkovávají související poradenství apod.. Tyto silné skupiny tedy z pozice plánování svých zisků určují strukturu trhu práce. Stát se tak dostává do pasivní pozice, kdy obtížně nachází účinný systém, kterým by trh práce reguloval a dokázal tak strukturu zručností práce schopného obyvatelstva přizpůsobit aktuálním a předpokládaným potřebám trhu práce. Obtížně tedy lze nastavit systém, který by stanovil, že např. za dobu „X“ bude zapotřebí v oboru „Y“ celkem „Z“ kvalifikovaných pracovníků. Jak je již výše uvedeno stát je bohužel nositelem většiny rizik plynoucích z takto nastaveného systému. V případě, že určitá silná finanční skupina přesune z důvodu vyšší prosperity svou působnost na území jiného státu, je na státu, aby v rámci svých možností reagoval na takto nastalou situaci na trhu práce a dokázal konat ve prospěch těch, kteří díky tomuto kroku přišli o zaměstnání a své sociální jistoty.

2.4. Rozvoj Internetu a jeho vliv na kvalitu života

V této části práce záměrně nespécifikujeme způsoby přenosu, rychlost a kapacitu přenášených informací pomocí internetové sítě, nýbrž chceme poukázat na možné způsoby vnímání tohoto celosvětového fenoménu.

2.4.1. Historie Internetu

Úplné počátky lze vystopovat již v 1. polovině 60-ých let minulého století. Stejně jako v případě vývoje jiných převratných technologií, stojí i za vznikem internetu armáda, konkrétně armáda USA. Cílem bylo zajištění propojení počítačů bez centrálního uzlu. První pokusná síť je spuštěna v roce 1968 ve Velké Británii – v té době systém spojující počítačová centra nacházející se v jediné budově. Vzhledem k značným finančním možnostem armády vznikla pro tyto účely následujícího roku společnost ARPA, jejíž počítačová síť měla odvozený název Arpanet. V té době se jednalo o síť sloužící výhradně pro armádní a vládní účely. Připojení dalších institucí následovalo, ale ještě v 1.

polovině 80-ých let je k celé síti připojeno zhruba 1.000 počítačů. Od roku 1984 se ustálil název takto propojené počítačové sítě na Internet. V roce 1989 objeven způsob komunikace s použitím hypertextových dokumentů (odkazy na dokumenty, které jsou umístěny v počítačích dané sítě). V této době je tento systém označen jako World Wide Web, neboli www. V roce 1992 již lze hovořit o komerčním využití internetu, o roku 2000 pak lze hovořit jako o roku, kdy je zahájeno masové užívání tohoto fenoménu.

2.4.2. Historie Internetu v ČR

Počátky se datují k roku 1990. V rámci tvorby příslušné počítačové sítě je využita jediná komplexní telekomunikační síť, tj. síť telefonní. První síťový uzel vzniká v roce 1991 v Praze u ČVÚT. Prostřednictvím tohoto uzlu dochází dne 13. 2. 1992 k oficiálnímu připojení tehdejší ČSFR k Internetu. Ještě v tomtéž roce je realizována celorepubliková páteřní síť nazvaná Fesnet, z důvodu následného rozdělení tehdejší ČSFR vznikají samostatné sítě Cesnet (působící na území ČR) a Sanet (působící na území SR).

2.4.3. Stručná charakteristika výhod Internetu

Všeobecně lze Internet charakterizovat jako variabilně využitelný moderní prostředek komunikace a dostupný zdroj informací všeobecného charakteru. V případě jeho adekvátního užívání může člověk ušetřit čas, neboť celá řada běžných služeb a činností je již této síti plně dostupná. Člověk tedy může bez problémů např. ovládat a řídit své finanční transakce, vyřídít na některých úřadech potřebné záležitosti, sjednávat schůzky, komunikovat s okolím a vyhledávat potřebné informace. Prostřednictvím Internetu může rovněž nakupovat, neboť řada obchodních společností se specializuje výhradně na obchodování prostřednictvím této sítě. Zboží nakupované prostřednictvím Internetu bývá proti témuž zboží nakupovanému ve standardní obchodní síti zpravidla levnější. Nespornou výhodou je rovněž možnost dohledání parametrů a referencí týkajících se daného zboží a nepřeberného množství a druhů dalších informací. Díky těmto jednoznačným výhodám pak může člověk získaný čas následně využít pro své volnočasové aktivity. Dalším jednoznačným kladem Internetu je dostupnost informací, která oficiální média nepublikují (např.

protivládní demonstrace v Polsku konané počátkem listopadu r. 2012, politické změny na Islandu v roce 2011, apod.).

2.4.4. Stručná charakteristika nevýhod Internetu

Stejně jako v případě jiných prostředků usnadňujících člověku život, nese i užívání tohoto fenoménu řadu úskalí a nevýhod, která mohou v konečném důsledku vyústit k negativním změnám osobnosti člověka a s nimi souvisejícími změnami vnímání okolního světa a v nejhorších případech i k jeho tragickému konci. I v tomto případě tedy platí populární rčení *dobrý sluha, špatný pán*. V čem tedy můžeme spatřovat jeho hlavní negativa? Především v odosobnění mezilidských vztahů. I když lze vnímat, že základní principy znaků zdravé společnosti (potřeba, schopnost a povinnost komunikovat) zůstaly zachovány, nic nenahradí verbální komunikaci s přímým kontaktem s druhou osobou. Dalším nezanedbatelným faktem je ohrožení podstaty některých tradičních prvků vlastních každému sídelnímu útvaru (obec, městys, město), jako jsou např. nejen zažité obchody, kina, či jiná kulturní zařízení, ale např. i obyčejné trafiky. Všechny tyto drobné prvky tvořící příslušný sídelní útvar pomáhají utvářet kolorit jeho každodenního života a svým způsobem i vypovídají o způsobu a kvalitě života v daném místě. Dalším varovným ukazatelem je pasivní vztah k získaným informacím a jejím hodnotám – člověk považuje zisk určité informace za samozřejmost a nepřipouští si, že ještě v poměrně nedávné době, by musel k jejímu získání vynaložit nemalé úsilí a spoustu času, např. sháněním příslušné literatury a jejím studiem. Klasickou ukázkou v tomto směru je např. vztah k hudbě a jejímu vnímání. Často se, a to i v případě takové hudby, jejíž kvalitu již „prověřil“ čas a je pozitivně vnímána řadou odborných kritiků, setkáváme s názorem, *že to je jen „něco“, co je taky na internetu*. Obdobný postoj zaznamenáváme i k informacím a poznatkům z jiných oborů. V tomto směru tedy Internet snižuje jednak hodnotu získané informace a současně může v člověku vyvolávat pasivní postoj k jeho sebezdokonalování.

Další rizikovou oblastí užívání Internetu, jsou nejrůznější sociální sítě, které jsou založeny na principu vzájemného propojení a ovlivňování se jejími uživateli. Mezi nejznámější sociální sítě patří Facebook, Líbímseti.cz,

Spolužáci.cz, Lidé.cz, Blog, Twitter. Další sociální sítě jsou více zaměřeny na určitý okruh uživatelů, a to např. LinkedIn, Xing, Naymz, Orkut a další. Za zmínku stojí sociální síť nazvaná Blackplanet, která sdružuje Afroameričany a jejich přátele. Tato síť je hojně užívána mezi emigranty. Na jednu stranu se může zdát, že tyto sociální sítě podporují udržování vzájemného styku mezi určitou skupinou lidí (vzájemná komunikace, sdílení společných zájmů, apod.), nebo díky nim snáze člověk naváže kontakt s dalšími lidmi. Z tohoto pohledu tedy můžeme chápat sdílení těchto sítí pozitivně. Na druhou stranu je ale nutno uvědomit si značná negativa, která pramení z jejich, především dlouhodobého sdílení. Člověk postupem času začne ztrácet smysl pro realitu skutečného světa a života v něm. Může být pohlcen „problémy“, které v rámci komunikace na těchto sítích řeší a přitom nebude schopen rozpoznat a definovat skutečné problémy, které nastaly v jeho rodině nebo blízkém okolí. Jistě se shodneme, že žádná, byť i krásně formulovaná elektronicky sdílená zpráva nenahradí emoce, které vychází z tradiční komunikace mezi lidmi. Dalším rizikovým faktorem sdílení sociálních sítí je manipulovatelnost některých lidí. V rámci komunikace může člověk narazit např. na dobrého psychologa, který dokáže ovlivňovat a měnit jeho chování. Člověk pak ztrácí schopnost vidět své okolí objektivně a na základě těchto vnějších vlivů pak může jednat způsobem, který mu byl ještě v nedávné minulosti naprosto cizí. Tragickým příkladem v tomto směru může být nabádání k sebevraždě. Častým příkladem je rovněž zveřejňování nejrůznějších osobních údajů o své osobě, ale i osobách ze svého okolí. Může se jednat i o fotografie, ale např. i detaily intimního života.

2.4.5. Budoucnost internetu

Patrně většina, především mladší části našeho obyvatelstva, si již svůj život bez Internetu a jiných moderních telekomunikačních prostředků, ani nedovede představit. Přitom k jeho masovému rozšíření na našem území dochází až v posledních cca 10-ti letech. Jako zásadní kompetence v chápání a přístupu k internetu se jeví schopnost tento fenomén efektivně a účinně využívat, tj. hledat jen ty informace, které jsou našemu životu prospěšné. Toto je ale značně obtížné, neboť člověk i při minimu zručností dokáže bez problému objevit stránky se společensky závažným obsahem. Není totiž problém objevit stránky

se sadistickými scénami, pornografií, stránky a blogy extremistických skupin a rovněž tak není problém pořídít si např. střelnou zbraň bez patřičného oprávnění. Horliví zastánci tohoto fenoménu budou jistě namítat, že svoboda znamená možnost výběru. V tomto případě však působí tento názor do jisté míry alibisticky, neboť žijeme v době, ve které jsou do značné míry narušeny základní sociální vazby a vztahy v rodinách – často nemáme dostatek času jeden pro druhého. Člověk žijící v prostředí s narušenými sociálními vazbami pak ztrácí reálnou hranici mezi tím, co ho ještě obohatí a tím, co negativně působí na jeho osobnost. V tomto směru je nutné upozornit na fakt, že internet, resp. jím působící sítě, jsou ideálním prostředkem komunikace mezi extremistickými skupinami, či jinými spolky se společensky nežádoucí orientací.

Jako zajímavý názor se jeví i myšlenka, že Internet by měl být k dispozici pouze pro vědecké účely a pro sdílení informací mezi velkými institucemi. Naplnění tohoto názoru se ale v dnešní době jeví prakticky již jako nereálné. Jedná se spíše o názor v tom smyslu, že Internet měl být od svého prvopočátku k dispozici jen pro zde uvedené účely a s nimi souvisejícími okruhy uživatelů. Internet tedy přes nejrůznější aspekty vnímání můžeme stručně charakterizovat jako celospolečenský fenomén, s jehož existencí se člověk musí ztotožnit, a který se musí naučit efektivně využívat pro svou potřebu a pro další rozvoj své osobnosti.

Mimo již zmíněné vlastnosti Internetu je nutné ještě poukázat na souběžně rozšířené působení sítí mobilních operátorů a užívání mobilních telefonů převážnou částí naší společnosti. Nadměrné užívání těchto technologií sebou přináší řadu negativ, jako jsou ztráta svobody, člověk se může stát obětí kyberšikany, stalkingu, různých podvodných skupin se kterými komunikuje prostřednictvím dané sítě. Podceněním těchto rizik může důvěřivý člověk sdílet o své osobě svým „partnerům“ i ty nejcitlivější údaje a díky tomu si tak zásadně, a to často i dlouhodobě, zkomplikovat svůj život. Dalším průvodním jevem nadměrného užívání těchto médií je jejich negativní vliv na zdraví jejich uživatelů. Byť se jejich masové užívání vztahuje k relativně krátké době,

poukazuje již řada mezinárodních výzkumů na jejich nežádoucí vlivy na naše zdraví. V kostce uvedeme především poškození zraku, deformace páteře, strnulost dolních končetin (v případě nadměrného užívání PC) a dále bolesti hlavy, poškození sluchového ústrojí v případě užívání mobilních telefonů. Závěry těchto výzkumů se shodují v tom, že časté užívání mobilních telefonů zvyšuje pravděpodobnost výskytu nádorového onemocnění, a to především v oblasti mozku.

3. ZÁVĚRY PRO STANOVENÍ HYPOTÉZ A CÍLŮ TÉTO PRÁCE

Společnost, ve které sdílíme tuto dobu, můžeme charakterizovat jako společnost informační. Na kvalitu života člověka tedy mimo tradiční činitele – jeho zdraví, životní prostředí, sociální prostředí, působí i míra užívání moderních telekomunikačních prostředků. Vlivem užívání těchto telekomunikačních technologií se svět zmenšuje, zkracuje se doba přenosu informací a i doba potřebná k činění příslušných rozhodnutí (M. Ehl, 2001, s. 174). Současně nutné upozornit i na rostoucí závislost společnosti na těchto prostředcích. Člověk se stává pasivním, často nedokáže docenit podstatu takto získaných informací. Sociální sítě jsou užívány osobami, které dokážou ovlivňovat chování druhých lidí. Na celé řadě stránek je společensky nevhodný obsah. V rámci sociálních sítí vznikají protisociálně orientované skupiny, apod.. Nadměrné užívání telekomunikačních prostředků též negativně působí na zdraví jejich uživatelů.

V dnešní době je život většiny lidí zaměřen z existenčních důvodů na potřebu být zaměstnán. Pohyb na trhu práce je ovládán silnými finančními skupinami disponujícími ohromným kapitálem. Tyto subjekty často vnímají pracovní sílu jen jako nástroj, díky kterému dosáhne dalšího zisku. Je tragické sledovat kolik finančních prostředků je investováno např. do automobilového průmyslu, či do výroby spotřební elektroniky a současně přijímat za standard dovoz v tuzemsku snadno produkovatelných potravin z jiných, často i neevropských států. Nové

auto, ani nový, ještě větší plazmový televizor, totiž člověku kvalitu jeho života nezlepší. O dopadu nadbytečné výroby a užívání těchto produktů na životní prostředí se netřeba zmiňovat. O tom svědčí mimo jiné i fakt, že předmětem obchodu se stává i nebezpečný odpad. Zde můžeme v globálu hovořit jednoznačně o porušení základního principu a smyslu života člověka, a to soužití s přírodou.

Vzhledem k rozsahu této práce není možné přesně definovat způsoby, jak poskytnout člověku větší autonomii a volnost v jeho rozhodování. Toto může být tématem navazující práce. V této době se chceme zaměřit především na to, aby člověk dokázal pochopit, že ne vše, co mu tato doba poskytuje, skutečně naplňuje a obohacuje jeho život. Především by tedy mělo dojít k intenzivnímu vnímání všech aspektů této doby a zaměření se na své schopnosti ztotožnit se s nimi, nebo je ovlivňovat. V tomto směru sehraje klíčovou roli aktivní přístup člověka a míra schopnosti motivovat se. Dalším důležitým faktorem je zaměření se na mládež, neboť na ní bude záležet směřování budoucího vývoje naší společnosti.

PRAKTICKÁ ČÁST

4. VYMEZENÍ CÍLE – STANOVENÍ HYPOTÉZ

Cílem této práce je potvrzení základní hypotézy, a to že současné dění v naší společnosti často negativně ovlivňuje kvalitu našeho života. Většina z nás se shodne na tom, že dnešní doba a tudíž i náš život, je uspěchaná a směřující člověka ke konzumnímu způsobu života. Často jsme totiž obklopeni přebytkem de facto nepotřebných věcí a nejmodernějšími telekomunikačními prostředky, a při tom jsme neustále vnitřně neklidní, vnímáme nejružnější vnější tlaky a činí nám problémy upřímně a lidsky komunikovat se svými nejbližšími a se svým okolím. Toto je nejmarkantněji zřejmé např. v období Vánoc – přeposíláme si navzájem hromadné SMS zprávy, obklopujeme se přebytkem, ale přitom nám často chybí pocit štěstí a vnitřního pokoje. Zpracovaný dotazník, který je k nahlédnutí v příloze této práce, je zaměřen na tyto základní hypotézy:

- H1: Veřejnost není spokojena s podmínkami života v naší společnosti a tento stav vnímá jako důsledek působení úzkých mocenských skupin.
- H2: Stávající situace na trhu práce (vysoká nezaměstnanost) je zdrojem tlaku na člověka a má negativní vliv na kvalitu jeho života z ekonomického hlediska.
- H3: Člověk je neadekvátně závislý na moderních telekomunikačních prostředcích.
- H4: Aktivní přístup a další vzdělávání jsou předpokladem pro zvyšování kvality života.

4.1. Průzkum

K potvrzení základní hypotézy a od ní se odvíjejících, výše uvedených podrobných modifikací, jsme jako hlavní metodu průzkumu použili dotazník. Jako podpůrný prvek jsme použili rovněž metodu rozhovoru. Tuto metodu jsme však použili pouze ve vzdělávacích zařízeních a jejím cílem bylo

potvrzení naší domněnky o nadměrném používání a zneužívání telekomunikačních prostředků mládeží. Pomocí této metody jsme si rovněž potvrdili další domněnku, a sice to že značná část návštěvníků těchto zařízení užívá návykové látky, tj. mimo nikotinových výrobků i alkohol a drogy. Poznatky týkající se alarmující míry užívání těchto návykových látek odpovídají zjištěním uvedených ve Výroční zprávě Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost za rok 2009. V této zprávě je mimo jiné uvedeno, že Česká republika má ve věkové skupině 15-24 let nejvyšší prevalenci uživatelů konopí v Evropě, konkrétně 43,9% (Koukolík, 2010). Ze strany oslovených pedagogických pracovníků jsme byli rovněž upozorněni na zvyšující se míru neznalostí základních faktů vztahujících se k naší nedávné historii. Tato část průzkumu není číselně vyjádřena – jednalo se pouze o potvrzení existence této problematiky.

4.1.1. Přípravná fáze

V rámci přípravné fáze průzkumu jsme pro jeho účely stanovili okruh otázek odpovídajících stanoveným hypotézám. Při jejich tvorbě bylo přihlédnuto k aspektům doby, ve které bylo plánováno provedení průzkumu – doba kampaně a voleb prezidenta České republiky, značně nestabilní situace na politické scéně, vysoká míra nezaměstnanosti.

4.1.2. Realizační fáze

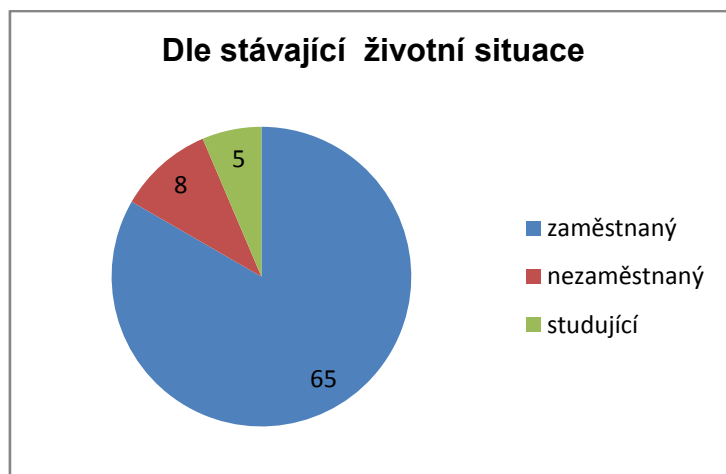
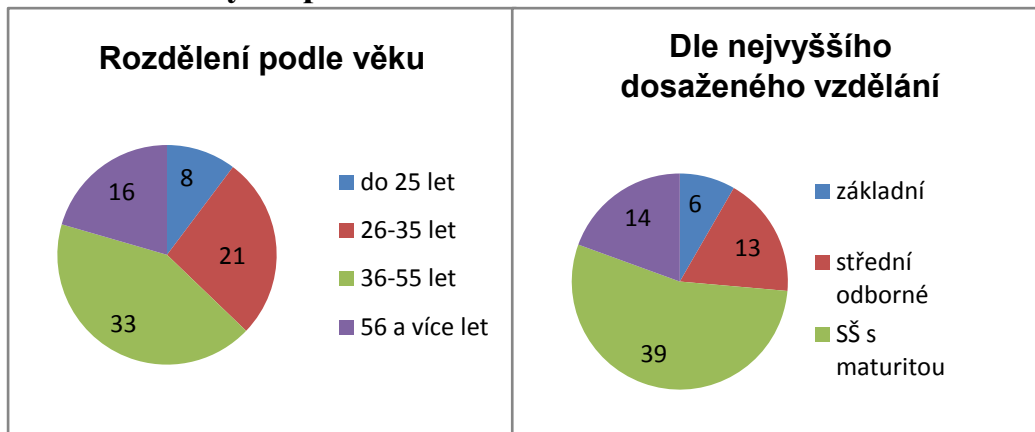
V této fázi průzkumu jsme oslovili celkem 92 respondentů. Hlavní část těchto respondentů tvoří lidé produktivního věku. Osloveni byli muži, ženy, manuálně i duševně pracující a současně i studenti a nezaměstnaní. Respondenty byly jak menší skupiny (pracovní kolektivy, skupiny přátel), tak i náhodně vybraní jedinci. Dotazníky byly respondentům rozdány v papírové i elektronické podobě. Pro účely tohoto průzkumu je v konečném důsledku použito celkem 78 vyplněných dotazníků.

4.1.3. Vyhodnocovací fáze

Výsledky jsou interpretovány v přehledných grafech. Zjištěné hodnoty jsou uvedeny v absolutní četnosti. U každé otázky je připojen výklad jejího obsahu, grafické vyjádření četnosti odpovědí a komentář shrnující zjištěné výsledky.

Výsledná zjištění jsou interpretovaná, jak u jednotlivých otázek, tak i u výše stanovených základních hypotéz.

4.2. Přehledy respondentů

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

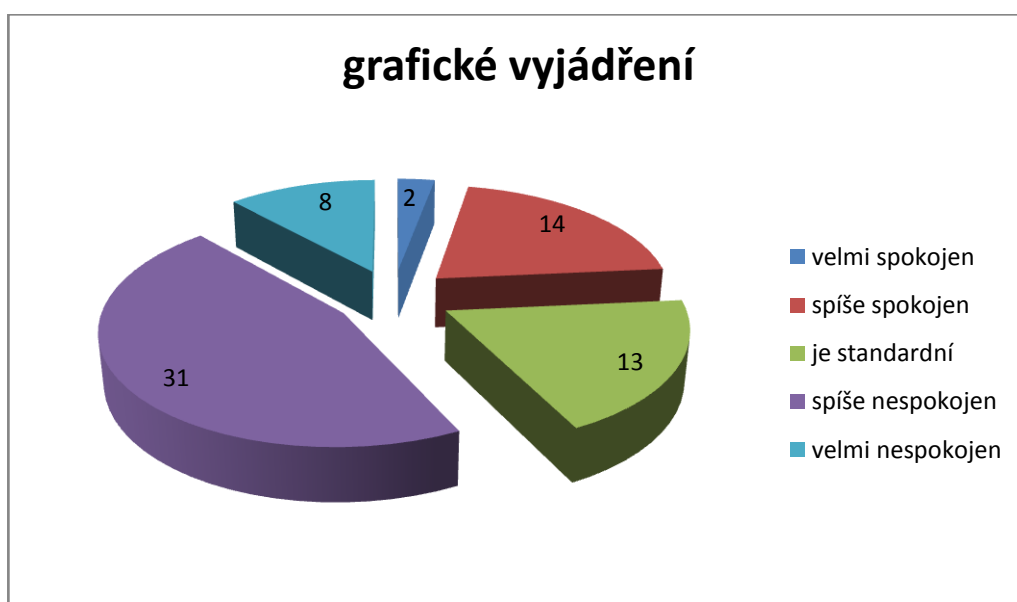
4.3. Prezentace a interpretace výsledků

Otázka č. 1

Jak jste spokojen/a s kvalitou všeobecného zabezpečení které Vám naše společnost poskytuje? (kvalita zdravotnictví, školství, justice, trh práce, ceny a kvalita potravin, služeb, atd.....)

Jde o princip, že kvalita života člověka, který přísluší k dané společnosti (státu), souvisí s jeho důvěrou v tuto společnost (stát). V ideálním případě by tedy mělo platit, že stát vytváří dobré podmínky pro kvalitu našeho života a my žijeme život, v jehož rámci tyto podmínky dále zlepšujeme. Jde tedy o princip

vzájemné sounáležitosti a obohacování se. Tento prvek můžeme vnímat dvěma pohledy, a to jako prvek ryze základní, tj. že tato důvěra je předpokladem kvality našeho života, ale z druhého pohledu můžeme tuto důvěru vnímat jako další prvek, který „jen“ kvalitu našeho života zvyšuje. Současně je však možné říci, že i v případě nedobrych podmínek života (např. vysoká nezaměstnanost, nedobrá situace ve zdravotnictví, špatné životní prostředí, nefungující justice, atd.) může člověk, za předpokladu určité míry morálních vlastností a vůle, žít kvalitní život.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

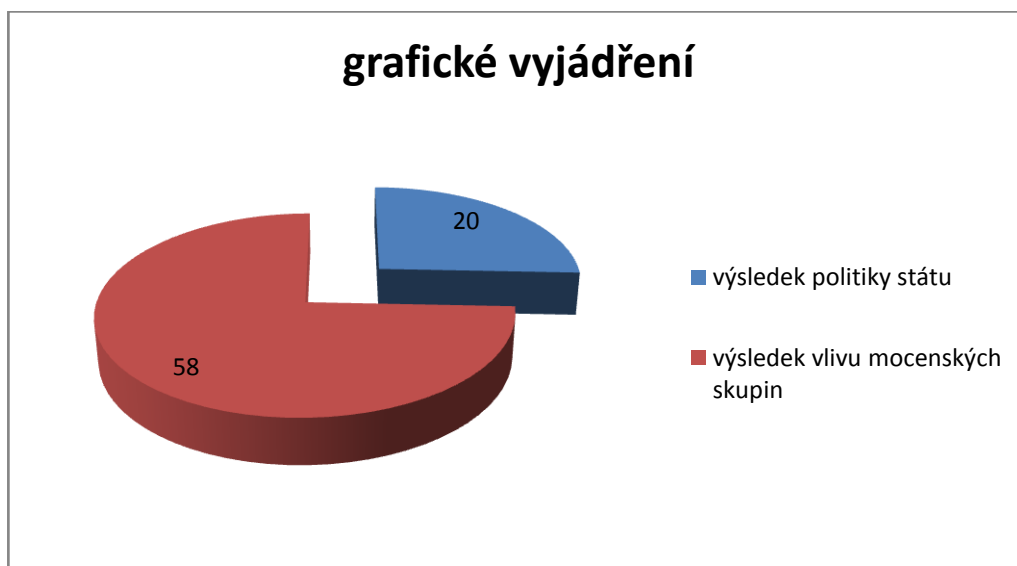
Veřejnost vnímá stávající podmínky života a kvalitu s nimi souvisejících služeb poskytovaných ze strany společnosti značně negativisticky. Do tohoto způsobu vnímání se zčásti mohly promítnout i aktuální a nedávné mediálně publikované případy, které mohly ovlivnit vztah (nejen) oslovených respondentů ke společnosti. V tomto směru máme na mysli např. rozsáhlost a závažnost případu prodeje padělaného alkoholu, dopady nedávné amnestie udělené prezidentem naší republiky, apod.. Dalšími aspekty, které do jisté míry ovlivňují, resp. podporují toto negativistické vnímání podmínek života v naší společnosti, jsou zajisté i upadající úroveň školství, zdravotnictví a

netransparentnost stávajícího sociálního systému, který umožňuje jeho zneužívání ekonomicky neproduktivními menšinami.

Otázka č. 2

Vnímáte míru této kvality jako výsledek: systematické a koncepční sociální politiky našeho státu / dohod a vlivu silných mocenských skupin s častou zahraniční účastí.

Smyslem této otázky je posoudit, zda oslovení respondenti vnímají všeobecné dění ve společnosti a od toho odvozené podmínky života jako výsledek koncepční sociální politiky našeho státu, nebo zda se jedná o důsledek vlivu silných mocenských skupin. Je nutné znát, zda jsou skutečnosti zjištěné v předchozí otázce vnímány veřejností pozitivně či negativně. Jsou určující pro vztah člověka ke společnosti, jíž je součástí. Díky poměrně častým změnám vládních režimů v naší zemi od období vzniku samostatného československého státu, můžeme říci, že častý spíše negativistický vztah větší části veřejnosti k politice státu vychází i z těchto historických aspektů, tj. je z části v člověku zakořeněn.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

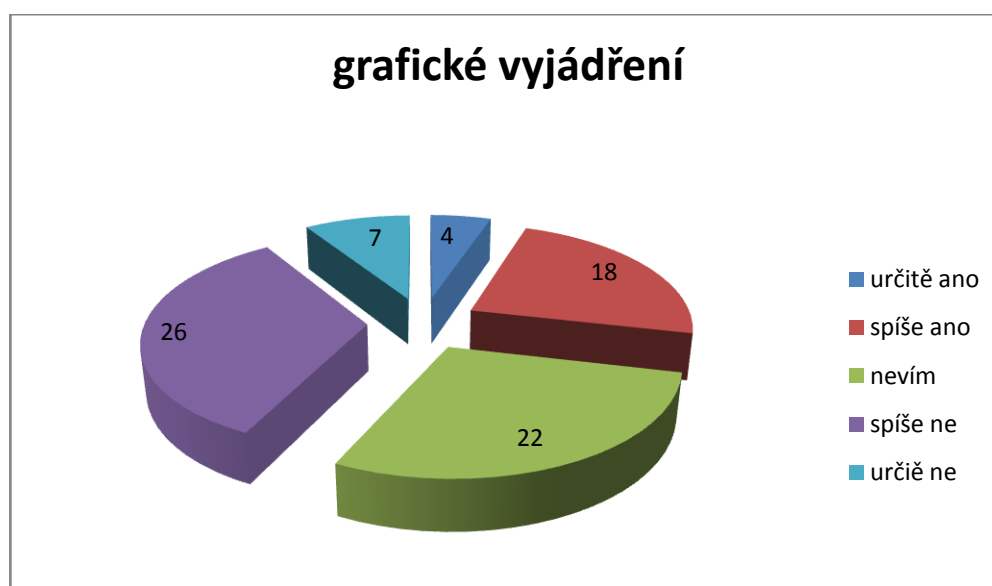
Mínění respondentů vychází v tomto případě ze způsobu vnímání předchozí otázky. Nedávné a stávající dění na naší politické scéně zapříčinilo značnou

míru nedůvěry veřejnosti vůči stávajícímu společenskému systému. Zde tedy můžeme spatřovat narušení jednoho ze základních principů kvality života člověka, a to jeho pocitu sounáležitosti a důvěry ke společnosti, jíž je členem. Pro budoucnost naší společnosti není toto zjištění nikterak lichotivé, neboť existuje reálné nebezpečí, že společnost bude tvořena malými či většími celky bez minimálního zájmu podílet se na tvorbě hodnot této společnosti jako celku.

Otázka č. 3

Vidíte v souvislosti s předchozími dvěma otázkami svou budoucnost optimisticky?

Je důležité vědět, jak ve stávajících podmínkách našeho života, vidíme vlastní budoucnost. Vezmeme-li v úvahu, že „Čechy charakterizuje relativně vysoký podíl optimismu ohledně budoucího vývoje“ (M. Potůček a kol. 2005, s. 17), můžeme očekávat z tohoto pohledu naši relativně dobrou budoucnost. I do vnímání budoucnosti se však mohou promítnout negativistické předsudky vycházející z nedůvěry ve stávající politiku státu (viz. výklad k předchozí otázce). K tomuto může negativně přispět i stávající politika státu směřovaná k naší společnosti (nejrůznější úsporná opatření, nejednota při tvorbě klíčových prvků legislativy, apod.).

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

Jen zhruba čtvrtina respondentů vidí v této době svou budoucnost spíše optimisticky. Větší část respondentů vnímá svou budoucnost opačným způsobem, nebo ve své budoucnosti nemá zatím jasno. I v této oblasti můžeme spatřovat do značné míry narušení principů kvality života, neboť kvalitu našeho života ovlivňuje i náš pocit, resp. způsob vnímání naší budoucnosti. Pozitivní vnímání naší budoucnosti by tedy mělo mít i pozitivní vliv na kvalitu našeho života a naopak.

Otázka č. 4

Ovlivňuje možnost pobírat pravidelně mzdu, či jiný finanční příjem, kvalitu Vašeho života z ekonomického hlediska?

V případě této otázky chceme poukázat na závislost většiny naší společnosti na pravidelném příjmu finančních prostředků, ať už prostřednictvím mzdy, či příslušných sociálních dávek. I přes neustále proklamovanou potřebu vymanění se z všeobecného vlivu materiálna a směřování života spíše duchovním směrem, je nesporným faktem, že převážná část společnosti je na pravidelném finančním příjmu zcela závislá. Výše tohoto pravidelného finančního příjmu má pak samozřejmě vliv na možnosti tvorby podmínek pro kvalitu života daného člověka.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

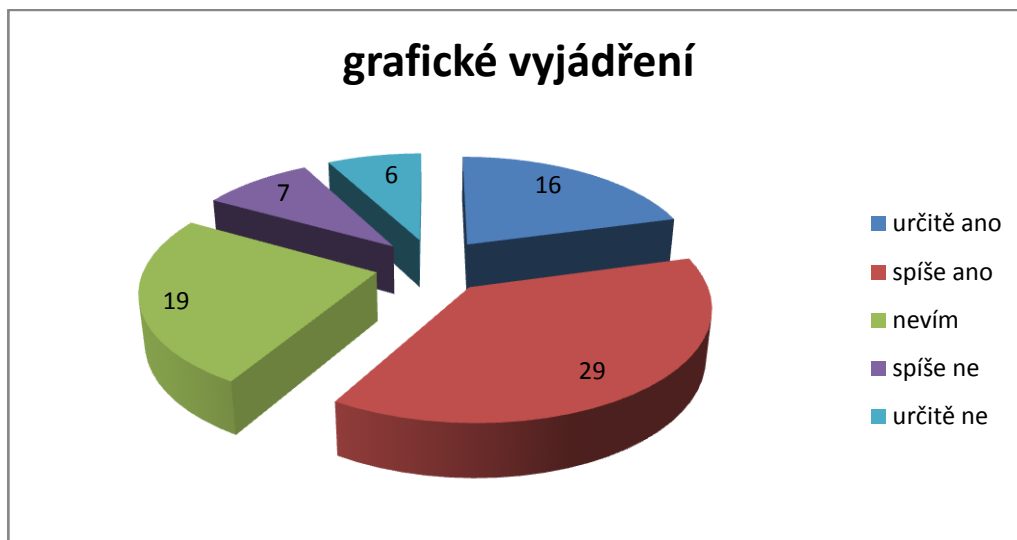
Komentář:

Byť se někomu může zdát položení této otázky jako spíše neopodstatněné, podle nás do značné míry prokazuje zjevnou závislost člověka na pravidelném finančním příjmu. V souvislosti s neutěšenou situací na trhu práce je pak člověk často staven do pozice, kdy víceméně musí přijmout práci, která je momentálně k dispozici. Tento stav je bohužel často vědomě zneužíván zaměstnavateli. Často se tedy setkáváme s lidmi, jejichž příjem se pohybuje na hranici minimální mzdy, jsou zaměstnavateli protěžováni – vyžadovaná práce o víkendech, ve večerních hodinách, apod..

Otázka č. 5

Každý člověk žijící v určité společnosti by této společnosti měl být nějak prospěšný, především být zaměstnán a spolupodílet se na její prosperitě. Cítíte na sobě z tohoto důvodu tlak?

Vycházíme z předpokladu, že člověk v rámci pocitu sounáležitosti ke společnosti cítí zároveň potřebu být této společnosti užitečný. Díky odvedené práci naplňuje svůj morální závazek společnosti, tj. může být vnímán jako ten, kdo tuto společnost rozvíjí a pomáhá tvořit její hodnoty. Naplňuje se tedy princip sounáležitosti a vzájemného obohacování se. Zdravá společnost by tedy měla poskytovat takové podmínky života, aby v ní žijící lidé aktivně vnímali svou povinnost této společnosti poskytovat určité protiplnění formou vykonané práce. Jde tedy o to, aby společnost pozitivně motivovala člověka k práci v její prospěch. Konáním prospěšné činnosti vůči společnosti současně člověk obohacuje svůj život a zvyšuje tak jeho kvalitu. Naplnění potřeby být zaměstnán a podílet se na rozvoji společnosti a tvorbě jejích trvalých hodnot je tedy jedním z předpokladů kvality života. Tlak, který na sobě v této souvislosti pocítujeme samozřejmě úzce souvisí s tlakem, který přichází z důvodu naší obavy ze ztráty zaměstnání, tj. zdrojů, na nichž jsme ekonomicky závislí. Otázkou zůstává, do jaké míry jsme schopni tomuto tlaku čelit, a jak jsme schopni se s ním vyrovnat.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

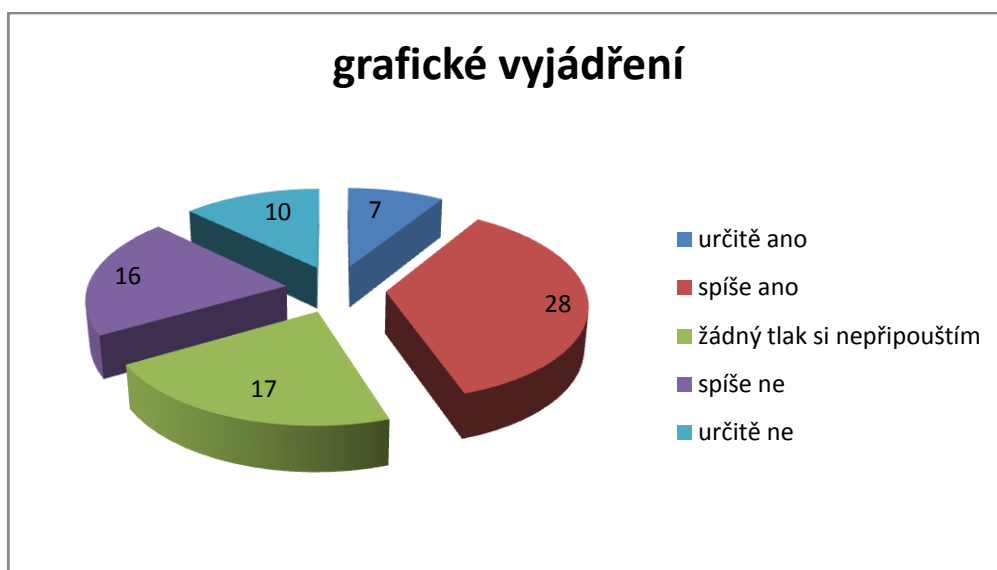
Je pozitivním zjištěním, že větší část veřejnosti vnímá potřebu být zaměstnán nejen z ekonomických důvodů, ale současně i jako svou potřebu být společnosti nějak užitečný, tj. spoluutvářet a budovat její hodnoty. Člověk tedy není jen v pasivní pozici toho, kdo od své společnosti jen něco očekává, ale aktivně se chce podílet na tvorbě jejích hodnot a na jejím dalším vývoji. V tomto směru pak můžeme konstatovat, že tímto pozitivním postojem ke společnosti si zároveň člověk obohacuje i kvalitu svého života.

Otázka č. 6

Odráží se důsledky tohoto tlaku do Vašeho bezprostředního chování se k okolí a snižuje tento tlak kvalitu Vašeho života?

Obrana proti tomuto tlaku vychází z osobnostních předpokladů a individuálních postojů každého jedince. S tlakem se tedy každý vyrovnává individuálně a dle svých schopností a předpokladů – jinak reaguje introvert, jinak extrovert. Přemíra tohoto tlaku však může mít negativní vliv na naše chování k nejbližšímu okolí – jsme podráždění, ale třeba i apatičtí a naše reakce na vnější podněty nejsou vždy přiměřené. Naše dlouhodobá nezaměstnanost nám pak může přivodit pocity marnosti a méněcennosti ve

vztahu k našemu okolí a společnosti. Člověk tedy může v tomto případě postupně ztrácet svou sebeúctu.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

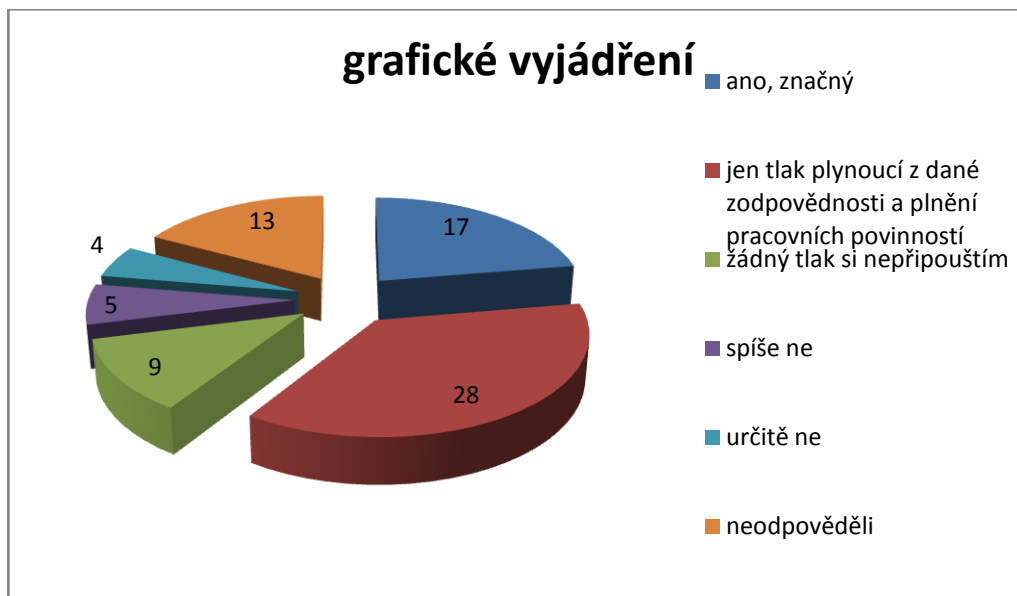
S výše uvedenou potřebou člověka být své společnosti prospěšný přirozeně souvisí i tlak, který z této potřeby pramení. Jak jsme již výše uvedli, je pozitivní počet lidí, kteří tímto způsobem pocítují sounáležitost ke své společnosti. Současně je však dobré si uvědomit, že za stávající situace na trhu práce, jsou tito lidé vystaveni dalšímu zdroji tlaku. S tímto tlakem se každý vyrovnává individuálně. V případě, že se člověku nepodaří naplnit tuto svou potřebu, mohou u některých jedinců nastat pocity méněcennosti a odloučení od této společnosti.

Otázka č. 7

Cítíte na sobě v zaměstnání tlak?

Bohužel se jedná o charakteristický prvek této doby. S pocitem tlaku v zaměstnání se totiž setkává většina z pracujících. Důvody tohoto pocitu jsou různé, např. probíhající reorganizace, špatné vztahy v pracovním kolektivu, složitost a množství úkolů, které nám zaměstnavatel přidělil, nedostatek času, ale třeba i naše nízké sebevědomí, či přesvědčení, že se nám svěřené úkoly

nepodaří zvládnout. I v případě problematiky související s touto otázkou je nutné konstatovat, že každý z nás se s pocitem tohoto tlaku srovnává individuálně, a to v souvislosti s našimi osobnostními předpoklady.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

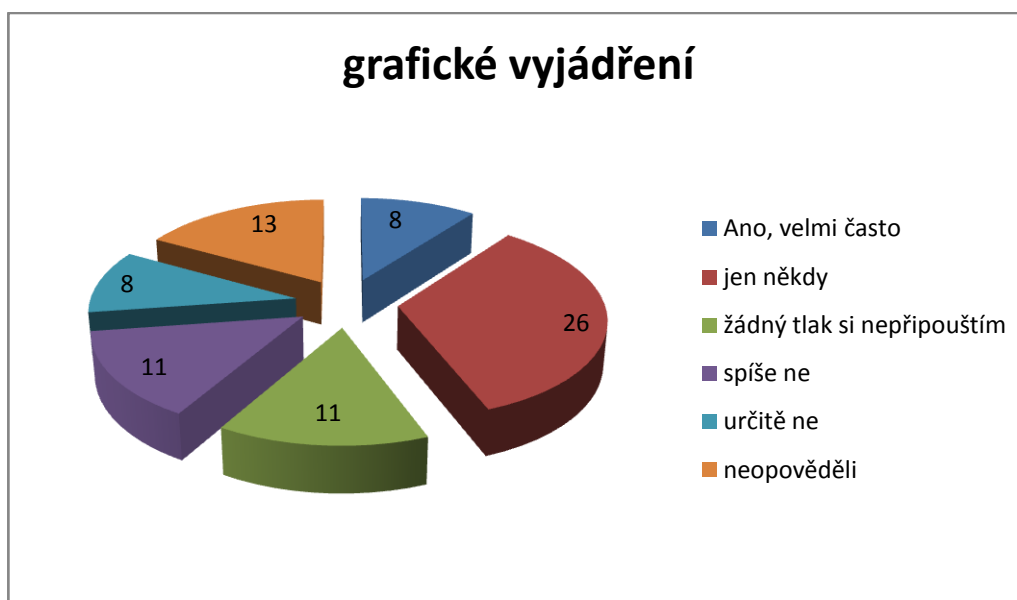
Komentář:

Větší polovina respondentů na sobě cítí v zaměstnání tlak. Nejedná se pouze o tlak pramenící pouze z plnění daných pracovních povinností, ale rovněž i o tlak pramenící především z míry odpovědnosti a rovněž i z obavy ze ztráty zaměstnání. Zdrojem tlaku je především četnost zadaných úkolů, k jejichž splnění často nepostačuje základní fond pracovní doby. Člověk je tedy často přetěžován, z čehož mohou logicky následně pramenit chyby v práci. Nemalý vliv na výši tohoto tlaku a jeho vnímání má samozřejmě i související pracovní prostředí a především daný pracovní kolektiv. Zde samozřejmě platí obecné pravidlo, že pozitivní prostředí pozitivně ovlivňuje a naopak.

Otázka č. 8

Odráží se důsledky tohoto tlaku (v zaměstnání) do Vašeho bezprostředního chování se k okolí a snižuje kvalitu Vašeho života?

Jedná se obdobnou problematiku jako u otázky č. 6. V dnešní době je zcela běžné, že si problémy plynoucí z naší práce tzv. nosíme domů. S těmito problémy si však současně přinášíme do našeho prostředí i tlak a určité vnitřní napětí. Často se tedy stává, že své okolí neúměrně zatěžujeme těmito přenesenými problémy a v případě, že je toto okolí nesdílí s námi dle našich představ, cítíme se „zrazeni“, či nepochopeni, což může být současně determinantem naší případné neadekvátní reakce vůči tomuto okolí. S odstupem času a „chladnou hlavou“ často konstatujeme, že jsme to nebyli „my“, kdo takto reagoval. Ideální je vymezení příslušné hranice mezi tím, co ještě chci sdílet a řešit za pomoci svého okolí a tím, co je ryze personální záležitostí pramenící z daného pracovního vztahu.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

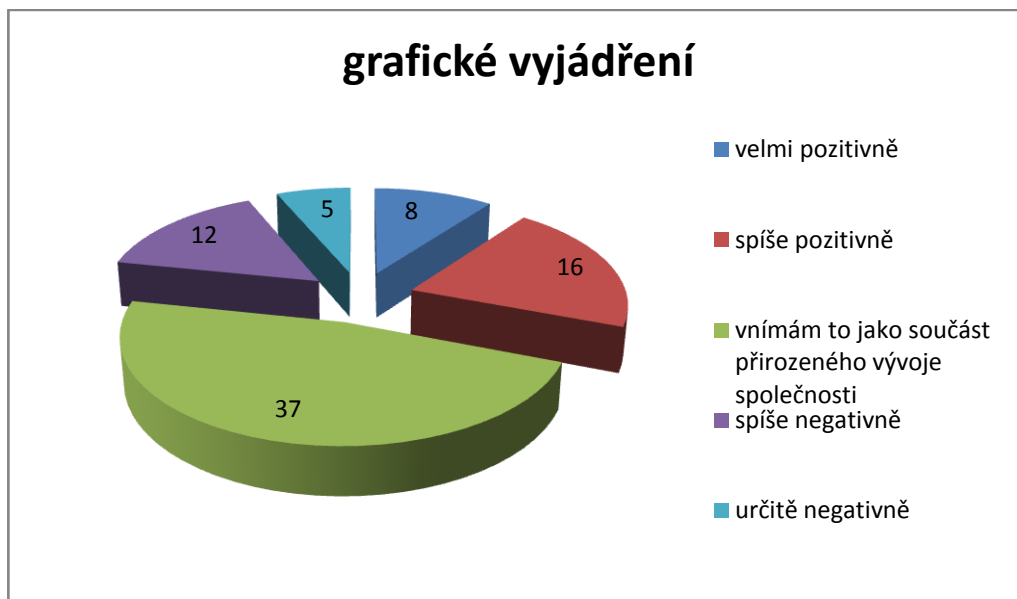
V souvislosti se zjištěními z předchozí otázky je bohužel nutno konstatovat, že většina respondentů, přenáší důsledky tlaku pramenícího ze zaměstnání na své okolí. Samozřejmě se jedná o individuální projevy tohoto jevu, neboť každý člověk má svou originální podstatu a na nastalou situaci, či problém reaguje způsobem sobě vlastním. V ideálním případě můžeme pracovní problémy probrat se svým okolím a přijít tak na způsob, jak tyto problémy řešit.

V opačném případě jsme uzavřeni, podrážděni, případně své okolí zcela ignorujeme.

Otázka č. 9

Jak vnímáte užívání a další rozvoj moderních telekomunikačních prostředků (internet, mobilní telefony, apod.)?

Jde o klíčovou otázku související se současnou dobou. Patrně většina z nás si už jen těžko dokáže představit svůj běžný život např. bez mobilního telefonu. V mnoha ohledech nezbývá než vyzdvihnout jeho četné přednosti. Díky němu jsme schopni v případě potřeby operativně navázat spojení s naším okolím. Toto docenujeme především v případě tragických událostí, jako jsou např. autonehoda, ztráta orientace či poranění během turistiky v neznámém terénu, apod. Podvědomě se však na tento prostředek fixujeme a přijímáme v jistém smyslu pasivní roli, neboť můžeme možnost výskytu problémů pramenících z uvedených tragických událostí do jisté míry zlehčovat a budeme mít pocit typu *jo, mám mobil, když bude problém, budu volat*. Přijmeme-li tuto pasivní roli, vystavujeme se současně nepříjemným pocitům a vnitřním tlakům v případě, že telefon např. zapomeneme, jsme mimo signál, apod. Obdobné aspekty samozřejmě souvisí i s užíváním Internetu. Díky tomuto fenoménu jsme schopni operativně řešit i více záležitostí prakticky z každého místa, kde je připojení k Internetu možné. Můžeme být ve styku se svými blízkými, což doceníme zejména při dlouhodobém pobytu v zahraničí apod., můžeme operativně ovládat své finanční prostředky prostřednictvím internetového bankovníctví, můžeme být k dispozici našemu zaměstnavateli v případě naší dlouhodobé nemoci či dovolené, apod. Stejně jako v případě mobilního telefonu, dochází i v případě Internetu k naší podvědomé fixaci k tomuto telekomunikačnímu prostředku. Opět se tedy vystavujeme pocitům vnitřního napětí, či až pocitům bezradnosti v případě, kdy je příslušná internetová síť mimo provoz. Dostáváme se tedy k jádru věci, tj. jaký vliv mají tyto telekomunikační prostředky na kvalitu našeho života. Je poměr mezi pozitivním přínosem těchto telekomunikačních prostředků a negativními aspekty pramenícími z jejich užívání a časté závislosti na nich skutečně vyvážený?

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

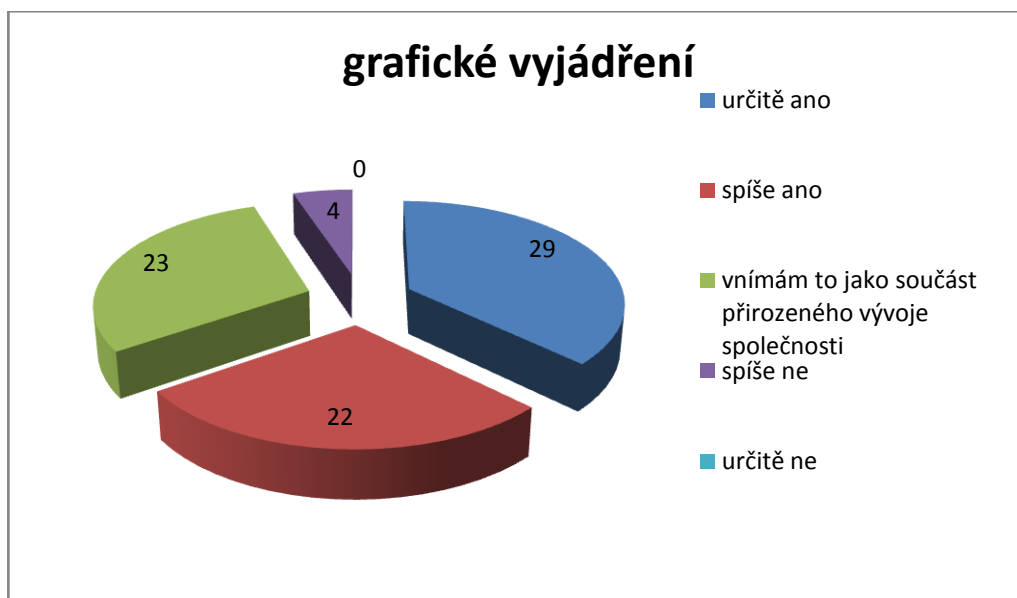
Veřejnost vnímá užívání a rozvoj moderních telekomunikačních prostředků především jako součást přirozeného vývoje společnosti. Můžeme tedy říci, že se společnost s těmito prostředky ztotožnila a že je přijala za své. V tomto směru nezbyvá než konstatovat, že veřejnost je nakročená na cestě k informační společnosti. Do jaké míry je tento trend správný, prokáže naše budoucnost.

Otázka č. 10

Je podle Vás naše společnost závislá na používání těchto prostředků?

Politické změny, které v našem státě nastaly po roce 1989 byly kvitovány jako vymanění se z vlivu vládnoucí třídy a jako kroky naší společnosti směřující ke svobodě a nezávislosti. Současně s probíhajícími změnami a vývojem v naší společnosti od uvedeného roku docházelo k prudkému vývoji modernizace telekomunikačních prostředků. Světové, resp. zejména asijské giganty zabývající se rozvojem těchto prostředků se zaměřily na výrobu těchto prostředků s prioritou, aby tyto byly pro člověka ekonomicky dostupné a atraktivní z hlediska jeho uživatelských potřeb. Koncem 90. let minulého století se tyto prostředky rozšiřují v masové míře i v naší společnosti.

V přeneseném slova smyslu tedy můžeme říci, že zhruba po 10-ti letech se opět svoboda a nezávislost člověka ocitá v ohrožení. Byť se jedná o diametrálně odlišné souvislosti, jejich dopad na život člověka má opět zásadní význam. Naše chování a každodenní život je již do jisté míry opětovně formován pomocí vnějších vlivů. Díky propracovanému systému marketingu a masivní reklamy „přijal“ člověk tyto prostředky za své. Nastává však otázka, do jaké míry je na užívání těchto prostředků závislý. V souvislosti s touto otázkou ponecháme stranou, byť se jedná rovněž o velmi aktuální problém, často až patologickou závislost některých jedinců na těchto prostředcích (trávení několika hodin denně např. na diskusních fórech, účastech na aukcích, prohlídky stránek s pochybným obsahem, apod.). Zaměříme se především na posouzení rizika závislosti na těchto prostředcích z hlediska našeho každodenního života. Zřejmě každý, kdo pracuje v instituci, která spravuje určitou agendu, zažil alespoň jednou situaci, kdy nastal výpadek dané počítačové sítě. Zpravidla právě až v této chvíli si člověk uvědomí svou závislost např. na Internetu – nemůžeme komunikovat s klientem, nefunguje vnitřní tok informací v rámci dané instituce, není možný on-line přístup k informacím, apod. Nastává pocit bezradnosti, člověk často na nastalou situaci nedokáže adekvátně reagovat. Obdobný pocit u člověka vyvstane např. i během výpadku sítě příslušného telefonního operátora.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

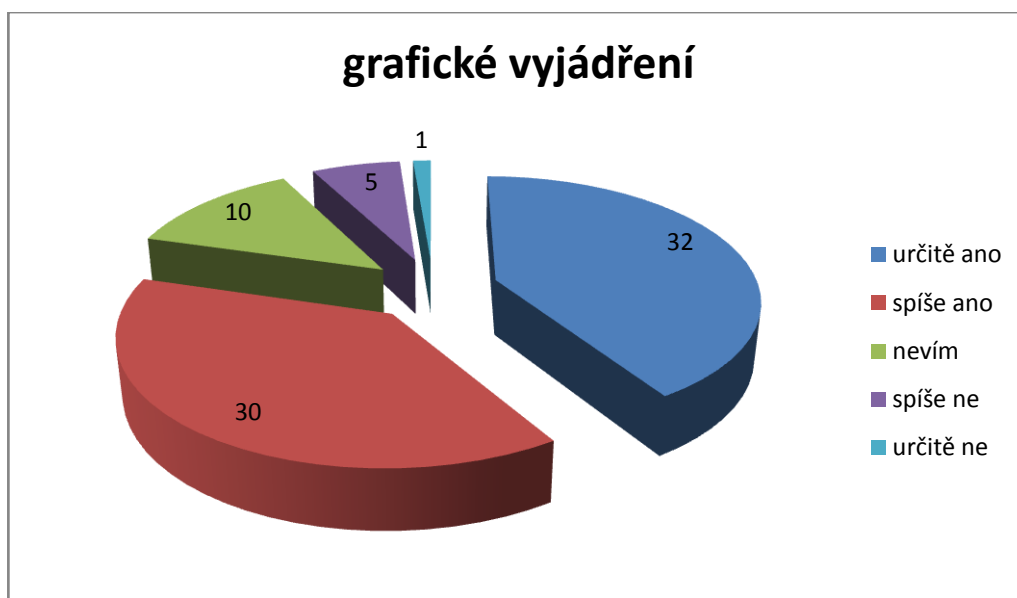
Průzkum prokázal nesporný fakt, a to že jsme zcela závislí na telekomunikačních prostředcích. Člověk tedy pozbyl značnou část své svobody a víceméně se musí přizpůsobit tomuto trendu. Aby si každý člověk zachoval svou podstatu a svou ryzí individualitu je nutné, vymezení individuálního rozsahu způsobu využití těchto prostředků. Musíme se naučit přesně definovat, kdy jsou nám tyto prostředky ku prospěchu a kdy nás jen okrádají o čas a naši energii. Každý by si rovněž čas od času měl položit otázku, zda si dokáže představit situaci, kdy dojde k hromadnému zkolabování těchto informačních sítí a zda si dokáže představit sebe sama v této situaci. V této době můžeme jen říci, že si člověk musí zachovat vůči těmto prostředkům, a to i přes jejich potřebnost, určitou míru odstupu. Člověk tedy nesmí pouze pasivně přijmout tento všeobecný trend, ale především aktivně rozvíjet své osobnostní předpoklady a docílit tak své samostatnosti, jedinečnosti a nezávislosti.

Otázka č. 11

Má podle Vás užívání těchto prostředků vliv na kvalitu života?

Za poměrně krátkou dobu od masového rozšíření těchto prostředků si musíme přiznat, že jejich užívání a de facto již závislost na nich, má nemalý vliv na kvalitu našeho života. Mimo tradiční hodnoty, které určují a tvoří kvalitu našeho života (především naše zdraví, životní prostředí, sociální a kulturní prostředí), se tedy jedná o další charakteristický aspekt této doby, který rovněž ovlivňuje kvalitu našeho života. Nezbyvá než konstatovat, že se člověk musí s touto skutečností v rámci svého rozvoje ztotožnit a respektovat ji. Stále více veřejných institucí totiž preferuje poskytování svých služeb způsobem on-line. Ke zkvalitňování těchto služeb slouží i mobilní telefony – např. formou SMS zprávy jsme informováni o stavu naší žádosti, apod. Zde se dostáváme ke klíčové otázce, a to co lze ještě v rámci aktivit vnějšího subjektu považovat za činnost, která je z jeho strany vyvíjena pro zvýšení kvality našeho života, a co již považujeme do jisté míry za omezování naší svobody, či narušení našeho soukromí. Není totiž nic neobvyklého, že si naše některé osobní údaje (např. telefonní číslo, jméno a adresa) vzájemně předávají nejrůznější obchodní

společnosti. Jistě se pak shodneme, že pokud jsou nám např. během 1 odpoledne prostřednictvím našeho telefonu nabízeny třeba i 3 nejrůznější produkty, zajisté se již nejedná o službu, či komfort zvyšující kvalitu našeho života. Často jsou tyto telefonické hovory ze strany „nabízejících“ vedeny metodicky řízeným nátlakovým způsobem. Jsou vedeny evidentní snahou dostat klienta tzv. do kouta a vnutit mu nabízený produkt, neboť ne každý dokáže při takových nabídkách zachovat patřičný odstup a danou nabídku odmítnout. Tyto telefonáty nás často zastihnou v nevhodnou dobu a bývají zpravidla rušivým prvkem naší právě konané činnosti. Jde o ukázkový příklad zneužití těchto prostředků k provozování služeb způsobem, jehož provedení je více než sporné.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

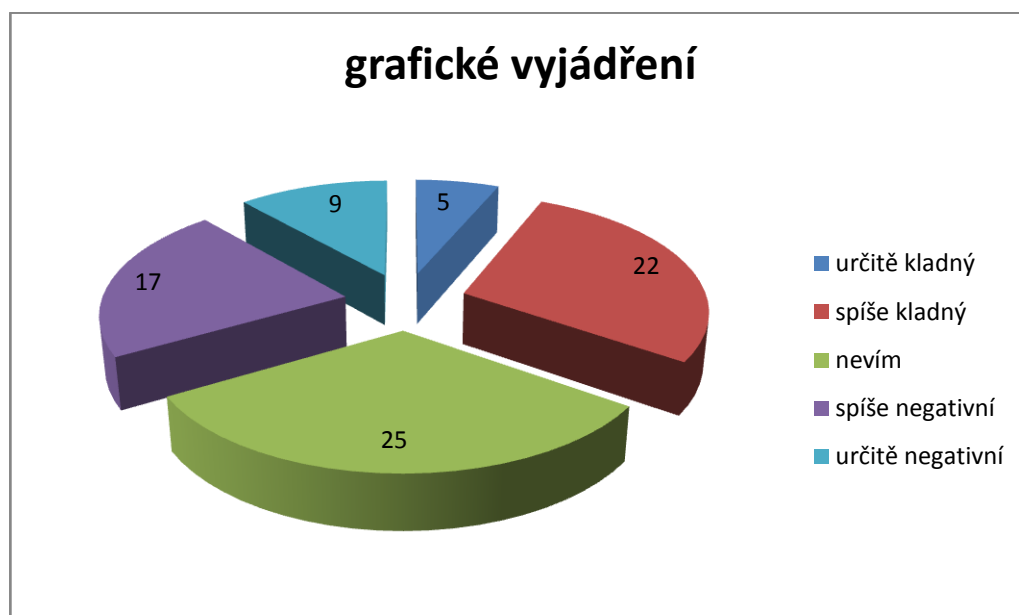
I v případě této otázky prokázal průzkum jednoznačný vliv moderních telekomunikačních prostředků na život člověka v této době, resp. na jeho kvalitu. Nezbyvá, než přijmout toto zjištění za fakt, který bude aktuální i v nejbližší budoucnosti. Člověk by se tedy ve vlastním zájmu měl přizpůsobit tomuto trendu, avšak pouze do té míry, aby mohl aktivně přijímat služby

poskytované prostřednictvím těchto médií a takto získaný čas dokázat efektivně využít pro své potřeby – např. volnočasové aktivity.

Otázka č. 12

Jaký?

Odpověď na předchozí otázku nás přesvědčila, že masové rozšíření moderních telekomunikačních prostředků jednoznačně ovlivňuje kvalitu našeho života. Je nutné však definovat adekvátní hranici mezi tím, co ještě kvalitu našeho života obohacuje a zvyšuje a tím, co už nám je na obtíž a co jen zbytečně pohlcuje náš čas a naši energii. Stanovit tuto hranici plošným způsobem je značně problematické, neboť tato by se měla odvíjet od individuální úrovně a intenzity potřeb každého jedince. Takovou pomyslnou hranici by si měl tedy každý člověk dokázat definovat sám. Základním předpokladem k jejímu stanovení je především naše přesvědčení, že díky tomuto můžeme efektivněji využít náš čas a energii. V tomto směru tedy musí člověk prokázat jistou míru duševní vyspělosti, aktivity a vnitřní motivace a touhy žít lepší a hodnotnější život (získat více času – věnovat se více rodině, přátelům, či svým zálibám).

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

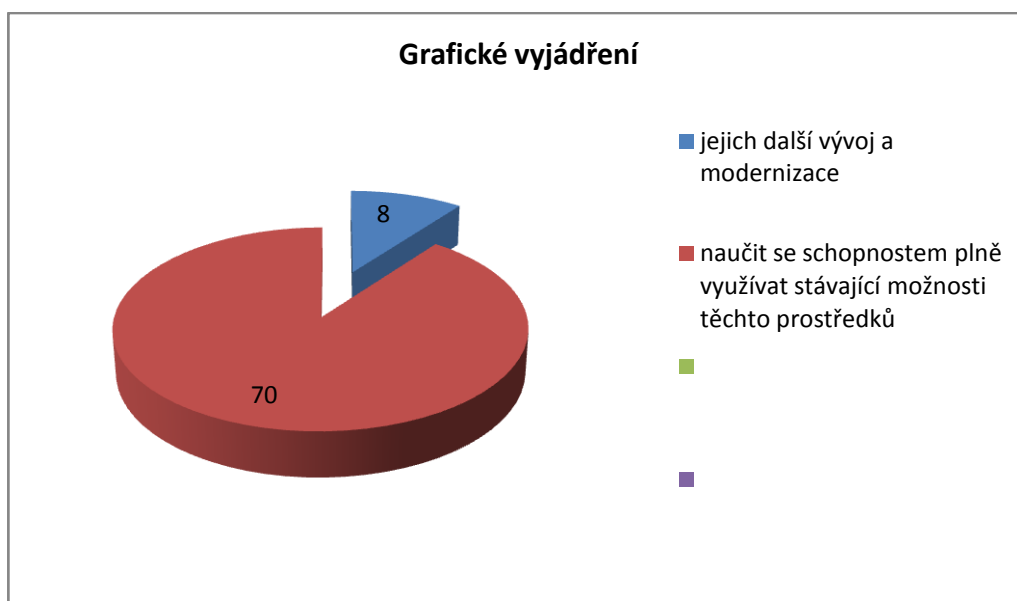
V případě této otázky je zjevná nejednotnost názorů respondentů. I přes jednoznačná pozitiva těchto prostředků je zřejmé, že si veřejnost současně uvědomuje i jejich negativní dopad na kvalitu života člověka. Navíc nejvíce z respondentů se shodlo, že v této době ještě nemá jednoznačně vyhraněný názor, zda kvalitu našeho života tyto prostředky obohacují, či v opačném případě snižují. V tomto směru bude zajisté velmi zajímavé sledovat vývoj vnímání těchto prostředků v nejbližší budoucnosti.

Otázka č. 13

Je podle Vás nutnější – jejich další vývoj a modernizace / naučit se schopnostem plně využít stávající možnosti těchto prostředků?

Efektivní využití možností, které tyto prostředky poskytují, je podmíněno správnou definicí toho, co je pro náš profesní i každodenní život podstatné a toho, co v uvedeném směru máme od těchto prostředků požadovat. V dnešní době už nestačíme sledovat prudký rozvoj a další zdokonalování a těchto prostředků. Trh je jimi přesycen a v rámci konkurence se jejich výrobci snaží nalákat další spotřebitele pomocí dalšího rozšíření možností jejich využití. Jistě, vývoj nelze zastavit, ani jej radikálně omezovat. Problémem však zůstává, pro koho jsou vlastně tyto supermoderní prostředky určeny a zda skutečně existuje všeobecná reálná nutnost těmito prostředky disponovat. Díky cíleně vedeným reklamním a marketingovým tahům se často člověk dostává do pasivní role toho, komu je vsugerována potřeba takový prostředek rovněž vlastnit. Ideální ukázkou tohoto případu je mobilní telefon. Při jeho nákupu, nebereme – li v potaz žactvo a studentstvo, jsou našimi kritérii více méně pouze možnost spolehlivě telefonovat, poslat a přijmout SMS zprávu, případně si fotograficky zdokumentovat určitý jev a hlavně jeho jednoduchá obsluha. Jako ideální stav se v tomto směru jeví strategie, v rámci které by výrobci těchto prostředků a s nimi souvisejících technologií zaměřili své aktivity pro jejich ještě větší uplatnění v oblasti vědy a výzkumu. Zároveň by však bylo

žádoucí, aby se člověk naučil efektivněji využívat možnosti, které mu tyto prostředky poskytují.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář:

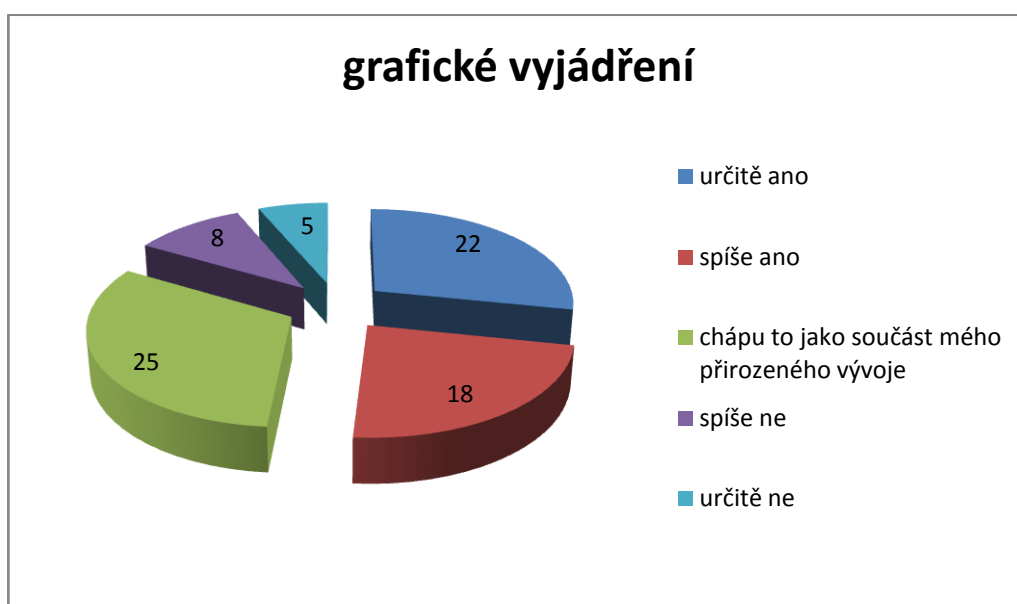
Zde se respondenti téměř jednoznačně shodli na tom, že z hlediska poptávky po komfortu a rozsahu služeb a možností nabízených těmito prostředky, je plně dostačující naučit se efektivně využívat jejich stávající kapacitu. Dnešní doba klade na člověka značné nároky, a to ať už se jedná o plnění pracovních povinností, či povinností daných stávající právní legislativou. Duševní kapacita člověka je tedy často enormně zatěžována, čímž se i může snižovat jeho potenciál učit se neustále ovládat a užívat nové a nové telekomunikační prostředky. Supermoderní prostředky tohoto druhu jsou spíše privilegiem úzkých skupin lidí pohybujících se často za hranicemi reality.

Otázka č. 14

Je pro Váš profesní život nutné dále se vzdělávat?

Díky všeobecnému požadavku na vyšší efektivitu lidské práce, vyžaduje většina profesí aplikování nejnovějších poznatků. Za posledních cca 25 let prošla celá společnost dynamickým vývojem, který se promítl i do způsobu

výkonu většiny profesí. Vyšší nároky a požadavky jsou kladeny jak na duševně, tak i manuálně pracujících. U duševně pracujících už nepostačuje jen nejzákladnější znalost dané agendy, ale je vyžadována všeobecné povědomí i o agendách souvisejících. Rozsah těchto agend se neustále rozšiřuje, jejich správný výkon předpokládá podrobnou znalost příslušné prováděcí legislativy, která se neustále vyvíjí a je často i radikálně pozměňována. V poslední době je často kladen důraz i na určitou psychickou a osobnostní úroveň těchto zaměstnanců. Rovněž i v případě manuální práce lze jednoznačně konstatovat, že i v této oblasti došlo ke zvýšení všeobecných nároků na její výkon. V řadě oborů byly zavedeny modernizované výrobní provozy vyžadující adekvátní nároky na jejich obsluhu. Do dalších odvětví, např. stavebnictví, bylo zavedeno použití nových materiálů a technologií. Zpočátku se často stávalo, že se s těmito novými technologiemi a materiály daní zaměstnanci poprvé seznamovali přímo v rámci výkonu konkrétní činnosti, tj. bez předchozího řádného, nebo alespoň všeobecného proškolení. Vývoj nových materiálů a výrobních technologií tedy i v oblasti manuální práce vyžaduje odpovídající míru kompetencí a patřičné kvalifikace. Hmatatelným je i nárůst potřeby znalosti základních zásad bezpečnosti práce. Stagnace našich dovedností tedy není ideálním předpokladem pro správný výkon naší profese.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

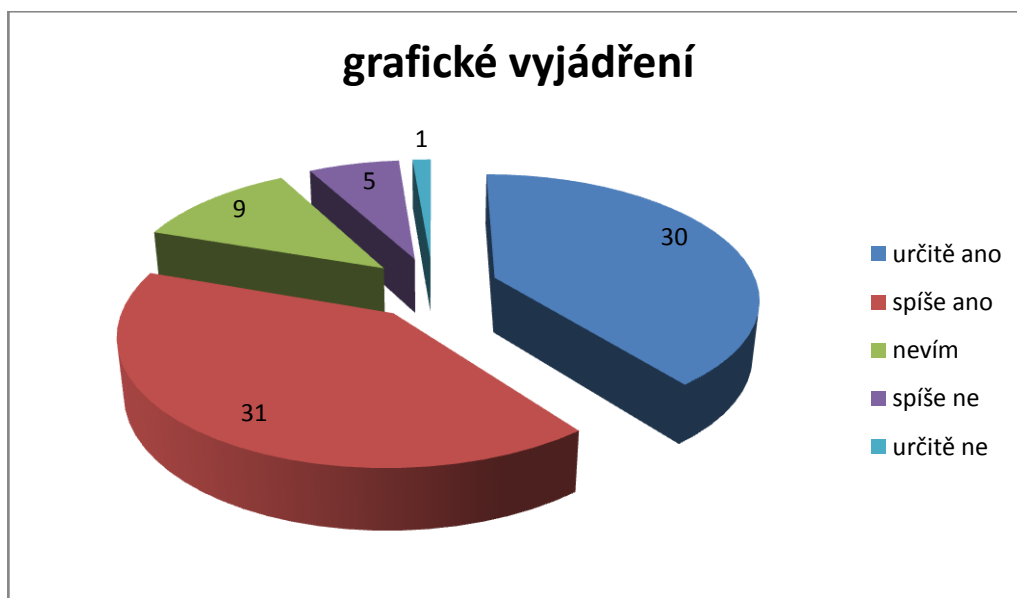
Komentář:

Je velmi pozitivním zjištěním, že většina respondentů chápe své další vzdělávání jako nutnost pro další výkon své profese. Jak jsme výše již několikrát zmínili, dnešní doba klade na člověka značné nároky a z důvodu jeho ekonomické závislosti na pravidelném finančním příjmu je tedy nezbytně nutné, aby se neustále udržoval v zaměstnatelném stavu. Potřeba dále se vzdělávat platí jak v oblastech duševní práce, tak i v oblastech práce manuální.

Otázka č. 15

Má podle Vás další vzdělávání a aktivní přístup k životu vliv na jeho kvalitu?

Náš všeobecný aktivní přístup k životu je základním předpokladem k odpovídající míře jeho kvality. Aktivní člen každého společenství by měl mít zájem dále rozvíjet své dosavadní vědomosti a i celou svou osobnostní stránku. Díky svým zvyšujícím se schopnostem je pak člověk všeobecně více uplatnitelný pro společnost, ke které patří. Vědomí, že tyto naše dovednosti společnost adekvátním způsobem docení, zvyšuje náš pocit vzájemné sounáležitosti s touto společností. V případě dosažení této rovnováhy pak můžeme říci, že míra kvality našeho života je úměrná úrovni naší sounáležitosti ke společnosti, ve které žijeme.

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Komentář

I v případě této otázky můžeme s povděkem kvitovat, že si je veřejnost plně vědoma potřeby dále se vzdělávat. V tomto případě je tato potřeba navíc vnímána jako faktor ovlivňující kladným způsobem kvalitu života. Je tedy dobré závěrečné zjištění, že veřejnost chápe potřebu dalšího vzdělávání jako jeden ze základních principů existence člověka, a to neustále se učit něčemu novému. Tento princip logicky platí i v případě fungování společnosti jako celku.

4.4. Dílčí závěry ke stanoveným hypotézám

Hypotéza H1 – Veřejnost není spokojena s podmínkami života v naší společnosti a tento stav vnímá jako důsledek působení úzkých mocenských skupin.

Je velmi smutné zjištění, že většina veřejnosti vnímá stávající podmínky života a všeobecnou kvalitu služeb poskytovaných ze strany společnosti značně negativně. Rovněž je alarmující i zjištění, že tento stav je vnímán jako důsledek působení a dohod silných mocenských skupin. Prioritou těchto skupin tedy není spokojenost člověka, ale pouze vlastní zisk a prospěch. O tom, že tomu tak skutečně je, se de facto přesvědčujeme dennodenně. Je zde tedy zjevně porušeno pomyslné pouto sounáležitosti mezi člověkem a společností, ve které žije. Důsledkem tohoto neblahého jevu pak může u člověka nastat pocit vykořeněnosti ze společnosti, což může konečným důsledku znamenat, že se člověk začne chovat obdobně jako ti, jimiž v prvopočátku opovrhuje. Člověk pak může žít svůj prospěchářský život na úkor společnosti. V takovém případě tedy nemůže platit obecné pravidlo, že zdravý, materiálně zajištěný a spokojený člověk, žije kvalitní život. Pokud se zaměříme na naši budoucnost, nezbývá než konstatovat, že předpokladem pozitivní změny, je především individuální přístup každého z nás. Musíme si tedy uvědomit svou jedinečnost a podstatu lidské existence – chtít se vzdělávat a být prospěšný společnosti, ve které žijí. Provedený průzkum tedy potvrdil oprávněnost této hypotézy.

Hypotéza H2 - Stávající situace na trhu práce (vysoká nezaměstnanost) je zdrojem tlaku na člověka a má negativní vliv na kvalitu jeho života z ekonomického hlediska

Stejně jako v případě předchozí hypotézy musíme konstatovat, že současný neutěšený stav je důsledek vlivu silných mocenských skupin s častou zahraniční účastí. Zřejmě v okolí každého z nás nastal v minulosti typický úkaz následujícího rázu. Silný zahraniční investor odkoupil do té doby prosperující provozovnu, kterou v brzké době zlikvidoval, v lepším případě značně zredukoval, a následně přesunul své aktivity v rámci „úspor“ do zpravidla exotických zemí. Ve většině těchto případů se pak v konečném důsledku dováží do tuzemska za nemalý peníz příslušné zboží od tohoto investora ze země jeho původu. Díky těmto praktikám a dalším průvodním jevům, které v 90-ých letech minulého století provázely zrod naší ekonomiky, nastala velmi neutěšená situace na trhu práce. Vysoká míra nezaměstnanosti a ekonomická situace většiny lidí (hypotéky a jiná zadluženost) zapříčinila, že jsou často lidé ochotni přijmout téměř jakoukoliv práci. Rovněž z důvodu potřeby zachování si zaměstnání jsou lidé často ochotni přijímat od zaměstnavatele neúměrné množství úkolů a povinností. S tímto logicky souvisí tlak, který na sobě člověk v souvislosti s potřebou být zaměstnán, pociťuje. Řada lidí je totiž víceméně nucena např. pracovat nad rámec pracovní doby a často i o víkendech, či jiných dnech volna. Z těchto důvodů tedy není v dnešní době nic neobvyklého, že i relativně mladý a zdravý člověk neunese tíhu tohoto tlaku a psychicky se zhroutí. V souvislosti s takto charakterizovanou situací na trhu práce a často užívanou terminologií, že tento stav je důsledkem tzv. finanční krize si dovoluujeme parafrázovat výrok T. Bati, a to, že neexistuje finanční krize, nýbrž pouze krize morálky. Provedený průzkum potvrdil tedy oprávněnost i této hypotézy.

Hypotéza H3 - Člověk je neadekvátně závislý na moderních telekomunikačních prostředcích.

Často slyšíme, či čteme, že se nacházíme na prahu informační společnosti. Všeobecné dění v tomto směru a vývoj moderních telekomunikačních

prostředků za posledních zhruba 20 let nás v tom přesvědčivě utvrzuje. Otázkou je, zda je to jev žádoucí a zda jsme na tento vývoj ve stávající době adekvátně připraveni. Musíme si přiznat, že jsme již prakticky zcela závislí především na internetu a telefonním signálu přenášeným různými operátory. I přes jednoznačná pozitiva těchto prostředků si je nutné přiznat, že tyto nás do jisté míry vedou ke značné pasivitě a vzájemnému odcizení se od sebe samých. Dalším průvodním negativním jevem tohoto zjištění je úbytek míry skutečné osobní mezilidské komunikace. Neúměrné užívání těchto prostředků nás odvádí od reality a má vliv na naše vnímání a chování se k okolí. O těchto prostředcích tedy můžeme směle konstatovat známé lidové rčení „dobrý sluha – špatný pán“. Je zřejmě bláhové se domnívat, že se nám tyto prostředky časem omrzí a přestaneme je užívat. Cesta ke zlepšení tohoto stavu vede především přes smysluplné užívání těchto prostředků. Tyto prostředky tedy můžeme efektivně používat jen tehdy, definujeme-li si přesný rozsah toho, co od nich skutečně potřebujeme a v čem nás obohatí. Vše ostatní bychom tedy měli vnímat, jako něco, co můžeme mít, ale k životu to nepotřebujeme. Dospělý člověk by si z pozice své vůle měl tuto hranici dokázat definovat sám. U mladých lidí hraje v tomto případě klíčovou roli především rodina a nejbližší okolí. Oprávněnost takto stanovené hypotézy je opětovně potvrzena provedeným průzkumem.

Hypotéza H4 - Aktivní přístup a další vzdělávání jsou předpokladem pro zvyšování kvality života.

Je příjemné zjištění, že si je většina respondentů vědoma potřeby dále se vzdělávat. Vzdělanost a další rozvoj člověka je předpokladem vysoké kvality jeho života a současně i základním prvkem moderní a prosperující společnosti. Toto zjištění je o to cennější, že veřejnost vnímá současné všeobecné podmínky života v naší společnosti spíše negativisticky. Lidé se tedy chtějí vzdělávat a zdokonalovat a díky tomu podvědomě touží po změně a nápravě těchto stávajících podmínek jejich života. Provedený průzkum potvrdil oprávněnost i této poslední hypotézy.

ZÁVĚR

Smyslem uvedeného průzkumu bylo prokázat způsoby našeho vnímání současných podmínek pro život v naší společnosti. Naším cílem tedy nebylo zaměření provedeného průzkumu záměrně jen na některou úzkou oblast našeho života, ale o posouzení vlivu všeobecných podmínek prostředí, ve kterém žijeme náš každodenní život. Jde tedy o posouzení našeho pocitového vnímání kvality života. Rovněž jsme se zaměřili na potřebu vymezení hranic v určitých oblastech našeho života. Příkladem budiž stanovení zdravé míry užívání moderních telekomunikačních prostředků, přípustnou mez napětí plynoucího např. ze zaměstnání, obavy z jeho ztráty apod. Předpokladem úspěšného vyrovnání se s úskalími této doby je především vyrovnání se s podmínkami, které tato doba pro náš život umožňuje. Toto předpokládá určitou míru a úroveň osobnostní vyzrálosti a úrovně. Průzkum prokázal značnou míru negativismu v řadě otázek (viz. výše). Do jisté míry lze s těmito negativními postoji i sympatizovat a považovat je za oprávněné, současně však musíme konstatovat, že tento postoj není správný. Jednak snižuje pocit sounáležitosti ke společnosti jako celku, ale především takový postoj do důsledku nic nezmění. Co je tedy nutné? Především přijmout tento neblahý fakt jako realitu, s kterou je nutné se smířit a z které je nutno vycházet. Je vhodné i vlastní logikou zdůvodnit příčiny tohoto stavu. Poté se můžeme zaměřit na naši aktivitu a hledat způsoby, jak tento stav změnit.

Zjištěný stav můžeme charakterizovat jako úměrný vývoji, kterým naše společnost prošla od roku 1989. V tomto směru máme na mysli především dílem zcela chaotickou a nekonceptní a dílem spekulativně realizovanou privatizaci tehdejšího národního majetku. Tato široká oblast na sebe navázala nejrůznější zájmové a mocenské skupiny. Cílem těchto skupin však nebyla snaha podílet se na tvorbě zdravé ekonomiky státu, nýbrž ryze individuální a prospěchářské zájmy. Tyto skupiny na sebe zákonitě navázaly další prospěchářsky orientovaná uskupení, která prorostla velmi rychle skrze naši společnost a její složky. Toto můžeme považovat za klíčový moment pro orientaci dalšího vývoje. Prohlubují se zažité rozdíly mezi jednotlivými vrstvami – extrémně bohatí/extrémně chudí. Tento vývoj má za důsledek

všeobecně špatnou situaci na trhu práce a současně i všeobecný pokles důvěry většiny společnosti ve způsob jejího vedení. Dalšími průvodními jevy pak je apatie a lhostejnost k veřejnému dění a současně i v rámci mezilidských vztahů.

Z hlediska stanovených hypotéz potvrdil výzkum jejich oprávněnost. Žijeme ve společnosti, jejíž klíčové oblasti ovládají úzké mocenské skupiny, které svým nekompetentním konáním stanovují, resp. omezují podmínky pro zdravou míru kvality našeho života. Řada klíčových oblastí naší společnosti je pak vnímána negativně, především zdravotnictví, kvalita a cena potravin a základního spotřebitelského sortimentu, justice. Pojem kvality života je pak především fixován na jeho materiální stránku, která je víceméně podmíněna nutností být zaměstnán. Tato nutnost v nás pak vyvolává často neúměrnou výši vnitřního napětí a stresu. Není bohužel nic neobvyklého, že zaměstnavatel vědomě zneužívá neutěšenou situaci na trhu práce a své zaměstnance cíleně přetěžuje a současně přiměřeným způsobem neodměňuje. Naše společnost je v nezdravé míře závislá na užívání moderních telekomunikačních prostředků. Obklopujeme se často zcela zbytečně množstvím těchto prostředků jen z jakési vsugerované povinnosti. Plnou kapacitu většiny těchto prostředků totiž ani nedokážeme smysluplně využít. Člověk tedy do jisté míry přijal pasivní roli koupěchtivého spotřebitele, který uspokojuje především výrobce a prodejce těchto prostředků. Jako způsob jak čelit těmto negativním jevům současné doby se jeví především naše všeobecná aktivita, vzdělanost a osobnostní vyzrálost. Všeobecný stav společnosti je bohužel takový, že jeho změna nenastane radikálně a ze dne na den. Předpokladem jeho změny je pochopení jeho příčin a následné aktivní konání orientované nejen k našim potřebám, ale i směrem ke společnosti.

SEZNAM ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ

EHL, Martin. *Globalizace pro a proti*. 1.vyd. Praha: Academia, 2001. 185 s. ISBN 80-200-0897-7.

FARKAS, Viktor. *Válka médií: mýtus informační společnosti*. 1.vyd. Praha: Knižní klub, 2005. 296 s. ISBN 978-80-242-3254-6.

FARKOVÁ, Marie. *Úvod do psychologie dospělých: cesty a křižovatky životního vývoje*. 1.vyd. Praha. Vysoká škola J.A. Komenského, 2002. 114 s. ISBN 80-7048-046-7.

GJURIČOVÁ, Adéla, KOPEČEK, Michal. *Kapitoly z dějin české demokracie po roce 1989*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2008. 324 s. ISBN 978-80-7185-876-8.

GOLDMITH, Jack L. a WU, Tim. *Kdo řídí Internet?: iluze o světě bez hranic*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008. 271 s. ISBN 978-80-257-0044-0.

JANATA, Jaromír. *Agrese tolerance a intolerance*. 1.vyd. Praha: Grada, 1999. 220 s. ISBN 80-7169-889-X.

KELLER, Jan. *Tři sociální světy: sociální struktura postindustriální společnosti*. 1.vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. 211 s. ISBN 978-80-7419-031-5.

KOUKOLÍK, František. *Mocenská posedlost*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2010. 278 s. ISBN 978-80-246-1825-8.

KOVÁČ, Damián. Kultivace integrované osobnosti. *Psychologie dnes*, 2004, roč. 10, č. 2, s. 32-34. ISSN 1212-9607.

NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie organizace*. 1.vyd. Praha: Grada, 2004. 225 s. ISBN 80-247-0577-X.

NAKONEČNÝ, Milan. *Sociální psychologie*. 2. vyd. Praha: Academia, 2009. 498 s. ISBN 978-80-200-1679-9.

NAKONEČNÝ, Milan. *Základy psychologie osobnosti*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1993. 232 s. ISBN 80-85603-34-9.

POTUČEK, Martin, et al. *Jak jsme na tom: a co dál?: strategický audit České republiky*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2005. 212 s. ISBN 80-86429-45-8.

ŘEHULKOVÁ, Oliva, et al. *Kvalita života v souvislostech zdraví a nemoci*. 1. vyd. Brno: MSD, 2008. 162 s. ISBN 978-80-7392-073-9.

VAĎUROVÁ, Helena, MÜHLPACHR, Pavel. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. 143 s. ISBN 80-210-3754-7.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ:

TÁBORSKÝ, Jan. *Historie Internetu* [online]. c2006, [CIT. 2013-01-29]. Dostupné z: <<http://vseohw.net/clanky/historie/historie-internetu>>

ZANDL, Patrick. *Historie českého internetu* [online]. c2003, [CIT. 2013-01-30]. Dostupné z: <<http://www.lupa.cz/clanky/historie-ceskeho-internetu/>>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ

Grafické vyjádření škály respondentů dle jejich věku.....	35
Grafické vyjádření škály respondentů dle dosaženého vzdělání.....	35
Grafické vyjádření škály respondentů aktuální životní situace.....	35
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 1.....	36
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 2.....	37
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 3.....	38
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 4.....	39
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 5.....	41
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 6.....	42
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 7.....	43
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 8.....	44
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 9.....	46
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 10.....	47
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 11.....	49
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 12.....	50
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 13.....	52
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 14.....	53
Grafické vyjádření odpovědí na otázku č. 15.....	54

SEZNAM PŘÍLOH

1. Dotazník

PŘÍLOHY

DOTAZNÍK

Dobrý den, jsem studentem Univerzity Jana Amose Komenského. Studuji obor „Vzdělávání dospělých“ a žádám Vás zdvořile o vyplnění tohoto dotazníku. Veškeré údaje jsou zcela anonymní a budou použity výhradně pro účely mé závěrečné (bakalářské práce). Žádám Vás o objektivní vyhodnocení níže uvedených otázek a uvedení odpovědí adekvátních k dané problematice. Odpovědi prosím označte křížkem, případně na klávesnici Vašeho počítače písmenem x. Za vyplnění tohoto dotazníku Vám děkuji.

Jakého jste pohlaví?	muž	žena
----------------------	-----	------

Zařaďte se do věkové kategorie	do 25 let	26-35 let	36-55 let	56- a více

Nejvyšší dosažené – ukončené- vzdělání				
základní	Střední odborné	SŠ s maturitou	VOŠ nebo VŠ	

Aktuálně jsem zaměstnaný/á	nezaměstnaný/á	studuji
----------------------------	----------------	---------

Otázka č. 1

Jak jste spokojen/a s kvalitou všeobecného zabezpečení které Vám naše společnost poskytuje ? (kvalita zdravotnictví, školství, justice, trh práce, ceny a kvalita potravin, služeb, atd.....)				
Velmi spokojen	Spíše spokojen	Je standardní	Spíše nespokojen	určitě nespokojen

Otázka č. 2

Vnímáte míru této kvality jako výsledek	
systematické a koncepční sociální politiky našeho státu	
dohod a vlivu silných mocenských skupin s častou zahraniční účastí	

Otázka č. 3

Vidíte v souvislosti s předchozími dvěma otázkami svou budoucnost optimisticky ?				
Určitě ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Určitě ne

Otázka č. 4

Ovlivňuje možnost pobírat pravidelně mzdu, či jiný finanční příjem, kvalitu Vašeho života z ekonomického hlediska ?				
Určitě ano	Spíše ano	Nevím	Spíše ne	Určitě ne

Otázka č. 5

Každý člověk žijící v určité společnosti by této společnosti měl být nějak prospěšný, především být zaměstnán a spolupodílet se na její prosperitě. Cítíte na sobě z tohoto důvodu tlak ?	
Určitě ano	
Spíše ano	
Žádný tlak si nepřipouštím	
Spíše ne	
Určitě ne	

Otázka č. 6

Odráží se důsledky tohoto tlaku do Vašeho bezprostředního chování se k okolí a snižuje tento tlak kvalitu Vašeho života ?	
Ano, velmi často	
Někdy ano	
Žádný tlak si nepřipouštím	
Spíše ne	
Určitě ne	

Otázka č. 7 - nevyplňují nezaměstnaní a studenti

Cítíte na sobě v zaměstnání tlak ?	
Ano, značný	
Jen tlak plynoucí z dané zodpovědnosti a plnění pracovních povinností	
Žádný tlak si nepřipouštím	
Spíše ne	
Určitě ne	

Otázka č. 8 - nevyplňují nezaměstnaní a studenti

Odráží se důsledky tohoto tlaku do Vašeho bezprostředního chování se k okolí a snižuje kvalitu Vašeho života	
Ano, velmi často	
Někdy ano	
Žádný tlak si nepřipouštím	
Spíše ne	
Určitě ne	

Otázka č. 9

Jak vnímáte užívání a další rozvoj moderních telekomunikačních prostředků (internet, mobilní telefony, apod.) ?	
Velmi pozitivně	
Spíše pozitivně	
Vnímám to jako součást přirozeného vývoje společnosti	
Spíše negativně	
Určitě negativně	

Otázka č. 10

Je podle Vás naše společnost závislá na používání těchto prostředků ?	
Určitě ano	
Spíše ano	
Vnímám to jako součást přirozeného vývoje společnosti	
Spíše ne	
Určitě ne	

Otázka č. 11

Má podle Vás užívání těchto prostředků vliv na kvalitu života ?									
Určitě ano		Spíše ano		Nevím		Spíše ne		Určitě ne	

Otázka č. 12

Jaký ?									
Určitě kladný		Spíše kladný		Nevím		Spíše negativní		Určitě negativní	

Otázka č. 13

Je podle Vás nutnější	
jejich další vývoj a modernizace	
Naučit se schopnostem plně využívat stávající možnosti těchto prostředků	

Otázka č. 14

Je pro Váš profesní život nutné dále se vzdělávat	
Určitě ano	
Spíše ano	
Chápu to jako součást mého přirozeného vývoje	
Spíše ne	
Určitě ne	

Otázka č. 15

Má podle Vás další vzdělávání a aktivní přístup k životu vliv na jeho kvalitu ?									
Určitě ano		Spíše ano		Nevím		Určitě ne		Spíše ne	

S výsledky dotazníkového šetření se můžete seznámit po zveřejnění práce v archivu prací studentů UJAK Praha.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Alois Krystyník

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia: Bakalářské prezenční studium

Název práce: Negativní vliv současné doby na kvalitu života

Rok: 2013

Počet stran bez příloh: 61

Celkový počet stran příloh: 3

Počet titulů české literatury a pramenů: 14

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 0

Počet internetových zdrojů: 2

Vedoucí práce: PhDr. Michal Kopčan